



# Gribskov-livsformer mellem kultur, natur og lokalsamfund

Livsformsanalyse  
Gribskov Kommune  
Juni 2007

# Indholdsfortegnelse

<a href="#">Afsnit 1: Indledning</a> .....	3
<a href="#">Læsevejledning</a> .....	3
<a href="#">Afsnit 2: Livsformsanalyse – hvad og hvorfor?</a> .....	5
<a href="#">Hvad er en livsformsanalyse?</a> .....	5
<a href="#">Udgangspunktet for livsformsanalysen &amp; hvorfor netop disse fem livsformer?</a> .....	6
<a href="#">Hvad kan livsformsanalysen bruges til?</a> .....	8
<a href="#">Afsnit 3: Om den anvendte metode</a> .....	10
<a href="#">Styrker og svagheder ved metoden</a> .....	10
<a href="#">Afsnit 4: Koblinger til kulturkortlægningen</a> .....	12
<a href="#">Naturen og lokalsamfundet – særlige indsatsområder fremhævet i livsformsanalysen</a> .....	12
<a href="#">Livsformer koblet til de udpegede fyrtårne</a> .....	16
<a href="#">Gribskov Kultursal – fyrtårn 1</a> .....	16
<a href="#">Kunsthushuset – fyrtårn 2</a> .....	18
<a href="#">Gilleleje havn – fyrtårn 3</a> .....	20
<a href="#">Nationalparkprojektet ”Kongernes Nordsjælland” - fyrtårn 4</a> .....	21
<a href="#">Afsnit 5: livsformsanalysens Gennemgående temaer - Natur og Kultur &amp; Fritid</a> .....	24
<a href="#">Naturen mellem paradys og slagmark – for naturen bruges af alle</a> .....	24
<a href="#">Hjem og fritids-folkene</a> .....	24
<a href="#">De selvstændige</a> .....	25
<a href="#">Initiativmagerne</a> .....	26
<a href="#">Karrierefolkene</a> .....	28
<a href="#">Kultur og fritid som målrettede tilbud – for her samles man ikke om det samme</a> .....	29
<a href="#">Hjem og fritids-folkene</a> .....	30
<a href="#">De selvstændige</a> .....	32
<a href="#">Initiativmagerne</a> .....	33
<a href="#">Karrierefolkene</a> .....	36
<a href="#">Opsummering</a> .....	37
<a href="#">Afsnit 6: Hjem og fritids-folkene</a> .....	39
<a href="#">Afsnit 7: Karrierefolkene</a> .....	42
<a href="#">Afsnit 8: De selvstændige</a> .....	45
<a href="#">Afsnit 9: Initiativmagerne</a> .....	51
<a href="#">Afsnit 10: Sommerhusejerne</a> .....	55

## **AFSNIT 1: INDLEDNING**

Kulturudvalget i Gribskov Kommune besluttede i sensommeren 2006 at igangsætte processen hen mod udarbejdelsen af en kulturpolitik og -strategi for Gribskov Kommune. Denne rapport fremlægger den livsformsanalyse, der er blevet gennemført som en del af baggrundsanalyserne for udarbejdelsen af kulturpolitikken og -strategien. Baggrundsanalyserne består dels af en kulturkortlægning, dels af livsformsanalysen. Disse har haft to selvstændige processer og forløb, og koblingen af den vil udgøre et oplæg til Gribskov kulturpolitik og -strategi.

Kulturkortlægningen blev igangsat i november 2006 og er blevet til i et samarbejde mellem udviklingsleder Marianne Krawack, Kultur & Fritid, Gribskov Kommune og ekstern konsulent, mag.art. Nanna Westergård-Nielsen. Kulturkortlægningsrapporten, samt heri en beskrivelse af den videre proces hen mod en kulturpolitik og -strategi for Gribskov Kommune, kan findes på Gribskov Kommunes hjemmeside, [www.gribskov.dk](http://www.gribskov.dk).

Livsformsanalysen blev igangsat i februar 2007 samt afsluttet i juni 2007. Livsformsanalysen er gennemført af konsulenterne Marie Louise Hartvig Widding og Line Dueholm, Gribskov Kommune.

Formålet med livsformsanalysen har været todelt:

- At identificere hvilke livsformer, der findes i Gribskov Kommune
- At give indblik i hvilke værdisæt de forskellige livsformer prioriterer i deres hverdagsliv, med henblik på at målrette udviklingen af kulturtilbuddene i Gribskov Kommune

Hermed har arbejdet bestået i at identificere det særlige ved livsformerne i netop Gribskov Kommune og derved skræddersy det planlægningsredskab, som livsformsanalysen er, til anvendelse i Gribskov Kommune. Analysen er anvendt i koblingen med kulturkortlægningen i afsnit 4.

Livsformsanalysen har alene kunnet udarbejdes, fordi 25 borgere i Gribskov Kommune beredvilligt har stillet op til interview og fototagning. Citater og billedmateriale i denne rapport stammer alle fra de 25 interviewede. Derfor skal fra Gribskov Kommunes side lyde en stor tak for deres engagement og entusiasme omkring analysen!

Desuden en tak for den store interesse for den fokusgruppeaften, der blev holdt i kulturkortlægningen og livsformsanalysens afsluttende fase, og hvorfra der blev hentet megen inspiration til denne rapport.

### **Læsevejledning**

Denne rapport for livsformsanalysen er bygget op med et afsnit 2, der fremlægger den teoretiske baggrund for, hvad en livsformsanalyse er samt hvordan teorien og tidligere livsformsanalyser har været anvendt, herunder hvilke overvejelser der blev gjort omkring antallet af livsformer og hvorfor. Dernæst fokuserer afsnit 3 på den anvendte metode og overvejelser om denne i samspil med den proces, der har været i forbindelse med analysen.

I afsnit 4 bevæger vi os ind på anvendelsen af livsformsanalysen som et

planlægningsredskab. I dette afsnit fremlægges den anvendte analyse i koblingen mellem livsformerne og kulturkortlægningen. Fokus vil her ligge på at skitsere scenarier de mulige fyrtårne, som kulturkortlægningen har anbefalet, med overvejelser om Gribskovlivsformernes værdisæt.

Afsnittene 5 til 10 udgør de bagvedliggende analyseafsnit, der klarlægger de enkelte livsformers værdier og prioriteringer. Disse afsnit fremstiller den uddybende baggrundsanalyse, som afsnit 4 bygger på. Især ved den første gennemlæsning af rapporten, kan vise sig nyttigt at læse disse afsnit, da de vil give læseren en forståelse af hver enkelt livsform.

I afsnit 5 fremlægges analysen af to gennemgående temaer, natur og kultur & fritid, der på hver sin måde fremhæver de forskellige værdisæt, som udgør skillelinierne mellem livsformerne i Gribskov Kommune. Afsnittene 6-10 fremlægger analysen af de enkelte livsformer; deres værdier og prioriteringer i forhold til emnerne arbejde og fritid, boligen, tilknytning til Gribskov Kommune og lokalområdet samt involvering i lokalområdet.

## **AFSNIT 2: LIVSFORMSANALYSE – HVAD OG HVORFOR?**

Hvad er en livsformsanalyse, og hvad kan den bruges til? Det er to meget grundlæggende spørgsmål at stille sig selv, før man giver sig i kast med at læse videre. Vi vil derfor gøre et kort ophold ved disse spørgsmål og fokusere på:

- De teoretiske rammer, der arbejdes ud fra, når man laver en livsformsanalyse
- Hvilket udgangspunkt denne livsformsanalyse har haft
- Hvad vil denne livsformsanalysen vil blive brugt til

Derved håber vi at kunne give læseren en idé om hvem, der bliver klogere, lykkeligere og gladere af, at der nu er udarbejdet en livsformsanalyse i Gribskov Kommune.

### **Hvad er en livsformsanalyse?**

Livsformsanalysen blev udviklet i Danmark i løbet af 1980'erne med etnologen Thomas Højrup i spidsen, især gennem hans bidrag med bogen "Det glemte folk". Udgangspunktet for analysen var – og er – at finde frem til de forskelle, der er på grupper (eller livsformer) i samfundet. Her i Gribskov Kommune kunne det være hvad, der ligger bag at nogen nyder stranden mest, når vinden suser og der ikke er andre mennesker i miles omkreds; andre når hele familien er samlet om madkurven i sandet; og andre igen nyder den mest, når de kan sidde på en bænk i klitterne og kan se farverne skifte i en af de smukkeste solnedgange.

Forskellene mellem grupperne bunder i en forskellig prioritering og forskel på de værdier, vi ligger vægt på i den hverdag, vi hver især lever. For nogle er det at være ét med naturens kræfter, for andre familiens nærvær og for andre igen nydelsen og det æstetiske, de vægter højst i deres strand-oplevelse.

På samme måde er den lokale fodboldklub for nogle noget af det bedste at bruge sin tid på, mens det af andre ses som ligegyldigt tidsfordriv. For nogle er det fuldstændig tåbeligt ikke selv at ordne så meget, som man nu selv kan på sit hus, mens andre altid vil ringe efter en håndværker. Det sidste, et eksempel på en værdiforskel, som blandt andet et kendt køkkenfirma for tiden bruger i sine TV-reklamer.

De forskellige værdier og prioriteringer er afgørende elementer i den måde, vi vælger at leve vores liv på og for den identitet, som vi tillægger os. Vores livsform er et udtryk for dette fundament; nemlig de grundlæggende prioriteringer vi foretager som en del af den identitet, vi bygger op. Derfor er livsform heller ikke det samme som livsstil, da livsstil er en stil, et udtryk eller 'look', man kan til- og fralægge sig.

Livsformsanalysen er et redskab, hvormed det er muligt at finde ind til og forstå de forskellige værdier og prioriteringer, som mennesker med samme livsform har til fælles; og som samtidig gør, at de adskiller sig fra andre livsformer. Dermed sætter livsformsanalysen fokus på de værdier, der prioriteres højt af en livsform, men lavere af en anden. Det er her igennem mennesker kan forstås som tilhørende en livsform.

De enkelte livsformer skal dog ses som arketyper, idet de er formuleret ud fra de mest markante træk, værdier og normer, der kendetegner den enkelte livsform. Hver enkelt livsform er en udkrystalisering af det, der mest kendetegner livsformen. Derfor kan en livsform oftest ikke genfindes 'rent' hos det enkelte menneske, men de fleste af os vil overvejende genfinde vores værdier og normer i en af livsformerne, måske med en smule inspiration fra en af de andre livsformer. Der vil altid være en enkelt livsform, der er den mest dominerende, og det er denne livsform, der kan bidrage til at forstå, hvorfor det enkelte menneske prioriterer og handler som vi gør.

Livsformen kommer til udtryk på forskellig måde gennem livets forskellige perioder. Det vil sige, at forskellige værdier og prioriteringer fra livsformen i forskellige perioder kommer til udtryk gennem forskellige handlinger. Hvis man er ung er der forskel på drømmene om fremtidens familie, karriere eller bolig. Hvis man har mindre børn kommer mange værdier til udtryk gennem handlinger knyttet til familien og hjemmet. Når man så bliver pensionist, kan det være samværet med børnebørne, der bor tæt på; lysten til i højere grad at engagere sig i foreningslivet; eller at tage et kursus i noget nyt og spændende, der bliver prioriteret højere end det plejer. I alle livets perioder er det værdierne bag handlingerne, der definerer det enkelte menneskes livsform, men nogle af de karakteristiske træk for livsformerne, som de bliver beskrevet i denne rapport, vil i livets forskellige perioder være mere aktuelle end andre.

Da livsformerne jo er arketyper, må vi vurdere de teoretiske rammer og vurdere deres anvendelighed i forhold til den kontekst, nemlig Gribskov Kommune, hvor vi ønsker at anvende livsformsanalysen. Det har været vigtigt at stille spørgsmålet, om de livsformer, som Højrup og andre efter ham (videre-) udviklede, også gælder på det historiske tidspunkt og det geografiske område, de skal anvendes i. Nogle livsformer vinder eller taber relevans med tiden og samfundsudviklingen, nogle kan være mere udbredte i storbyen end på landet, og den samme livsform kan have en lidt forskellig sammensætning af værdier og prioriteringer forskellige steder i Danmark.

Fra livsformsanalysen blev lanceret i 1980'erne til i dag har samfundet udviklet sig og den måde, vi lever på er ikke helt den samme. Derfor bliver den hele tiden arbejdet videre med grundtankerne i livsformsanalysen, blandt andet af analysefirmaet Explora<sup>1</sup>. Denne livsformsanalyse tager afsæt i Højrup's livsformsanalyse med inspiration fra Exploras videreudvikling af livsformerne, for derved at kunne arbejde videre med de to formål for Gribskov Kommunes livsformsanalyse:

- At identificere hvilke livsformer, der findes i Gribskov Kommune
- At give indblik i hvilke værdisæt de forskellige livsformer prioriterer i deres hverdagsliv med henblik på at målrette udviklingen af kulturtilbuddene i Gribskov Kommune

## **Udgangspunktet for livsformsanalysen & hvorfor netop disse fem livsformer?**

Udgangspunktet for denne livsformsanalyse var; dels de livsformer Højrup definerede; dels den videre udvikling af de særlige Københavnerlivsformer, som

<sup>1</sup> Explora A/S har inden for de sidste år udarbejdet livsformsanalyser for København og Allerød Kommuner, jf. [www.explora.dk](http://www.explora.dk)

Explora A/S har udarbejdet. Det betød, at vi i første omgang stod med følgende livsformer:

- Hjemme-borgerne (Hjem & Fritid)
- Karriereliv
- De selvstændige
- Katalysatorerne
- De udsatte

En intern arbejdsgruppe i Gribskov Kommune arbejdede videre med disse fem livsformer for at finde ud af, om de fem livsformer var de mest hensigtsmæssige at arbejde videre med, dels set i forhold til at livsformsanalysen skulle bruges som en del af baggrundsmaterialet til Gribskov Kommunes kulturpolitik og -strategi, og dels i forhold til de afsatte ressourcer.

Denne første retning for livsformsanalysen betød først og fremmest, at analysens målgruppe blev afgrænset til at være voksne borgere i Gribskov Kommune, der ikke befandt sig i en udsat livssituation. Det vil sige, at børn og unge ikke har været en del af målgruppen. Det samme gælder nogle voksne borgere, der pga. en særligt udsat livssituation, f.eks. sociale problemer, sygdom, problemer med at tale og forstå det danske sprog eller pga. et handicap, lever et hverdagsliv, der ikke kan karakteriseres med en af de første fire livsformer.

Livsformen 'De udsatte', som stod på den første liste over livsformer kom derfor ikke med i det videre analysearbejde. Det blev vurderet, at denne livsform på den ene side fremhævede livssituationer, der har potentiale til at kunne ændre sig (f.eks. sociale problemer), og på den anden side samlede særlige livsvilkår, som at have et handicap eller en anden kulturel baggrund. Det blev vurderet, at disse træk ikke nødvendigvis er afgørende for at dele de samme værdier og prioriteringer, og at der derfor ikke var basis for at arbejde videre med livsformen. Endvidere blev livsformen 'De udsatte' udviklet med København som kontekst, hvorfor det kunne det vise sig svært indenfor de rammer, der var afsat til at gennemføre livsformsanalysen, at arbejde videre med denne livsform i Gribskov Kommune.

Den første bearbejdning af livsformsanalysens retning rejste til gengæld spørgsmålet om, hvordan sommerhusejerne i Gribskov Kommune kunne tænkes ind i analysen. Et grundlæggende spørgsmål i forhold til denne gruppe – i lighed med overvejelserne omkring livsformen 'De udsatte' – var, om den kunne ses som en separat livsform. Kunne det tænkes, at sommerhusejerne, netop når de tager i sommerhus og ikke er hjemme i hverdagens gøremål, prioriterer anderledes og giver udtryk for andre og måske fælles værdier? Eller kunne der peges på forskellige grupperinger af sommerhusejere, eksempelvis afhængig af, om familien har haft sommerhus i kommunen i generationer eller om de er 'nytilkomne' sommerhusejere? Eller holder sommerhusejere tvært imod fast i deres hverdagslivsform?

Det blev besluttet, at livsformsanalysen specifikt skulle arbejde videre med nogle af disse spørgsmål og undersøge, hvor vidt sommerhusejere kan betegnes som en selvstændig Gribskov-livsform. Endvidere blev analysen afgrænset til at fokusere på sommerhusejerne og således ikke sommergæster, der lejer sig ind i sommerhusene i kommunen eller andre turister.

Den første bearbejdning af livsformsanalysens retning endte således med at analysen skulle arbejde videre med følgende fem livsformer:

- Hjem & Fritids-folkene
- Karrierfolkene
- De selvstændige
- Katalysatorerne (senere i analysen omdøbt til Initiativ-magerne)
- Sommerhusejerne

ud fra formålene:

- At identificere de specifikke livsformer i Gribskov Kommune
- At give indblik i hvilke værdisæt de forskellige livsformer prioriterer i deres hverdagsliv, med henblik på at målrette udviklingen af kulturtilbuddene i Gribskov Kommune

## Hvad kan livsformsanalysen bruges til?

En livsformsanalyse er først og fremmest et planlægningsredskab og skal derfor bruges som et sådan. Det vil sige, at man får mest ud af livsformsanalysen, hvis den bruges som et redskab til at definere målgrupper eller finde udviklingspotentialer og udfordringer for tilbud, services eller aktiviteter i kommunen. Livsformsanalysen er derfor et nyttigt arbejdsredskab i den kommunale planlægning, da den viser de værdimæssige sammenhænge og derfor giver mulighed for at sammentænke bosætning, kultur, natur, byens rum, lokalt engagement og samværsformer, samt mange flere områder. Livsformsanalysens fokus på de enkelte livsformers værdier og prioriteringer er vist forhåndskendskab til forskellige gruppers adfærd og handlinger. Analysen kan anvendes i udviklingen af både målrettede og brede tiltag.

I forhold til målrettede aktiviteter, kan livsformsanalysen anvendes til at få indsigt i

- hvad de enkelte livsformer lægger vægt på, så tiltag kan målrettes mod bestemte livsformer
- hvem, der vil efterspørge og anvende et konkret tilbud eller projekt, hvorved tilbud og projekter kan forbedres yderligere i forhold til bestemte værdier og prioriteringer
- om forskellige tiltag inden for et område 'kommer hele vejen rundt' om alle livsformer i de målrettede tiltag
- hvordan særlige tiltag kan tilrettelægges for at specifikt at tiltrække en bestemt (måske overset) målgruppe

I forhold til brede aktiviteter, kan livsformsanalysen anvendes til at få indsigt i

- om et tilbud henvender sig til alle livsformer og dermed om bestemte livsformer er blevet overset i udformningen af tiltaget
- hvilke forskelligrettede værdier og prioriteringer, der findes og skal tages hensyn til, for at et samlet tiltag bliver vellykket
- om der er modstridende værdier og prioriteringer, der kan betyde, at det er mere hensigtsmæssigt at udarbejdede målrettede tiltag

Det andet formål med denne livsformsanalyse har været at give indblik i de



enkelte livsfomers hverdagsliv med henblik på at målrette udviklingen af kulturtilbuddene i Gribskov Kommune. I afsnit 5 findes en analyse af livsformernes kulturvaner og -forbrug. Ud fra denne analyse kan kulturtilbuddene i Gribskov Kommune målrettes og indsatsen fokuseres og styrkes. Endvidere foretages i afsnit 4 en kobling fra livsformsanalysen til den kulturkortlægning der er gennemført i Gribskov Kommune. Koblingen medvirker til at kvalificere kulturkortlægningens anbefalinger i forhold til de forskellige målgruppers nuværende og fremtidige behov.

Livsformsanalysen giver således bedst mening og bliver brugbar, når den anvendes af lokalpolitikere og af administrationen i Gribskov Kommune som det, den er tiltænkt som: Et redskab til den videre planlægning af udviklingspotentialer eller indsatsområder.

## **AFSNIT 3: OM DEN ANVENDTE METODE**

Livsformsanalysen i Gribskov Kommune er udarbejdet ved hjælp af den kvalitative interviewmetode, hvormed Højrup og Explora A/S's teoretiske ramme er blevet afprøvet og videreudviklet på baggrund af 25 dybdegående interviews. Gennem en til to timer lange samtaler med de interviewede borgere har målet været at finde ind til de værdier, hver interviewperson lægger vægt på i sin hverdag.

Til formålet blev udviklet en spørgeguide, der berørte både de interviewedes vaner, holdninger og ønsker, for derved at vise et helt billede af hvilke værdier, der er gennemgående i både handlinger i hverdagen, i principper og i visioner og ønske-tænkning. I interviewene koncentrerede samtalen sig om prioriteringen af familien, arbejdet, fritidsaktiviteter og hjemmet; om brugen af byerne, naturen, kultur- og fritidstilbuddene samt lokalsamfundet; og om, hvordan den gode by er, samt hvem og hvad den skal rumme.

Som forberedelse til interviewet fik borgerne tilsendt et engangskamera og et kort over Gribskov Kommune. Herefter tog de billeder i kommunen og markerede de valgte steder på kortet. Disse har derefter været udgangspunktet for samtalerne, hvilket har medvirket til at sikre et individuelle præg, der gør det muligt at komme i dybden i interviewet.

De 25 interview er blevet sammenholdt dels med den teoretiske litteratur om livsformsanalysen, dels med den tilsvarende undersøgelse udarbejdet af Explora A/S for Københavns Kommune. Formålet hermed var at undersøge, om de samme livsformer findes i Gribskov Kommune, og på hvilke punkter de adskiller og bliver til særlige gribskov-varianter af livsformerne. Desuden har der været fokus på, om enkelte nye livsformer skulle udvikles for at analysen kunne blive dækkende for Gribskov Kommune. Der er således tale om at kunne opfylde denne livsformsanalyses første formål: At identificere de specifikke livsformer for Gribskov Kommune.

### **Styrker og svagheder ved metoden**

De 25 interview har været jævnt fordelt mellem kvinder og mænd i alderen 34 til 74 år og mellem de fem mulige livsformer, analysen blev afgrænset til at fokusere på. Identifikationen og rekrutteringen af mulige interviewpersoner var en løbende proces, hvor der er blevet taget højde for foreløbige resultater og for områder, der i processen viste sig at være behov for at blive uddybet gennem yderligere interview. Interviewpersonerne blev ikke rekrutteret ud fra en geografisk fordeling af hvor de bor i kommunen, da designet af analysen med i alt 25 interview ikke har gjort det muligt. Ligeledes har designet af analysen betydet, at det ikke er muligt at kunne pege på udbredelsen af de enkelte livsformer i kommunen - eksempelvis om Gribskov Kommune er befolket af karrierefolk eller af initiativmagere.

Mod slutningen af processen blev de foreløbige resultater af livsformsanalysen drøftet i fem lokalt forankrede fokusgrupper i et arrangement vedrørende kulturkortlægningen og livsformsanalysen. I fokusgrupperne blev spurgt ind til genkendeligheden af de enkelte livsformer, og resultaterne har givet materiale til den endelige udarbejdelse af de fire gribskov-livsformer, som præsenteres i denne rapport.

Den kvalitative metode, der anvendes i denne livsformsanalyse, er netop velegnet til at gå i dybden med de bagvedliggende årsager og værdier, samt til at udarbejde de generelle forståelserammer for hvordan særlige fælles værdisæt er afgørende for valg og prioriteringer i hverdagen. Informationer og viden, der har udgjort det empiriske grundlag for at kunne undersøge og udvikle de specifikke Gribskov-livsformer. Metodens begrænsninger giver sig til udtryk ved, at der ikke kan konkluderes på de enkelte livsformers geografiske udbredelse eller hvordan Gribskov Kommunes borgere fordeler sig i forhold til livsformerne.

## **AFSNIT 4: KOBLINGER TIL KULTURKORTLÆGNINGEN**

Som nævnt, er livsformsanalysen et planlægningsredskab, der kan anvendes til at målrette arbejdet indenfor Gribskov Kommunes forskellige fagområder. Livsformsanalysen er sammen med kulturkortlægning igangsat som en del af grundlaget for udarbejdelsen af en kulturpolitik og -strategi for Gribskov Kommune. I dette afsnit anvendes livsformsanalysen til at skitsere mulige scenarier for de fyrtårne, som er et af resultaterne af kulturkortlægningen. Disse scenarier kan Kulturudvalget arbejde videre med i løbet af sensommeren 2007. Afsnit 4 er opdelt i to underafsnit, der hver især fremhæver forskellige områder, der med fordel kan indgå i det videre arbejde med kulturpolitikken og -strategien.

Afsnit 4.1 vil fremhæve to særlige indsatsområder, som er udvalgt fordi det er fremkommet af livsformsanalysen, at netop disse områder, som noget helt særligt her i Gribskov Kommune, er centralt placeret hos alle livsformerne – omend med forskellige vinkler. Kulturudvalget kan tage overvejelser om de to særlige indsatsområder med i formuleringen af Gribskov kulturpolitik og -strategi.

I afsnit 4.2 kobles livsformsanalysen til de mulige fyrtårne, som er fremkommet på baggrund af kulturkortlægningen. Kulturudvalget har foretaget en første prioritering af de mulige fyrtårne og kan i sit videre arbejde med disse anvende afsnit 4.2, der vil besvare spørgsmålene:

- hvem er eller kunne blive målgruppen for det enkelte fyrtårn?
- hvilken udvikling kan igangsættes for at fastholde den nuværende og/eller fremtidige målgruppe(r)?

Med besvarelsen af spørgsmålene vil fremkomme scenarier for de mulige fyrtårne rettet mod Kulturudvalgets videre arbejde i 2. halvdel af 2007. For en yderligere uddybning af mulige fyrtårne og øvrige aktiviteter henvises til rapporten om kulturkortlægningen på [www.gribskov.dk](http://www.gribskov.dk).

### **Naturen og lokalsamfundet – særlige indsatsområder fremhævet i livsformsanalysen**

Formålet med livsformsanalysen har dels været at identificere Gribskov Kommunes livsformer og deres kulturforbrug, dels har formålet været at anvende livsformsanalysen som et planlægningsredskab i koblingen til kulturkortlægningen.

Arbejdet med livsformsanalysen har som udgangspunkt koncentrerer sig om at finde frem til de afgørende værdier, der karakteriserer hver livsform og skillelinier, der adskiller den ene livsform fra den anden. Gennem arbejdet med at identificere Gribskov-livsformerne har også fremanalysert nogle særlige områder, der netop her i Gribskov Kommune er fælles for alle livsformerne. Områder må betegnes som særlige indsatsområder, da de har en meget høj prioritet for alle livsformerne – omend med forskellige vinkler. De to indsatsområder er naturen og lokalsamfundene.

Baggrundsanalysen for disse to indsatsområder findes i afsnit 5 og analyseafsnittene 6-10, hvorfor dette afsnit fungerer som et resumé i forhold til

de to indsatsområder ud fra spørgsmålene:

- Hvilken betydning spiller naturen og lokalsamfundene for livsformerne?
- Hvilke værdier fremhæves og prioriteres?

Som det senere vises i analyseafsnit 10, kan sommerhusejerne ikke betegnes som en separat livsform. Derfor vil de følgende afsnit og analyser fokusere på de første fire livsformer.

Som det senere beskrives i afsnit 5, prioriteres naturen højt af alle livsformerne og ses som et aktiv i forhold til at bo i Gribskov Kommune. Naturen spiller en positiv rolle i hverdagen for alle livsformerne, omend de i forskelligt omfang gør brug af naturen – og til forskellige aktiviteter. Naturen og brugen af den tillægges nemlig meget forskellige værdier.

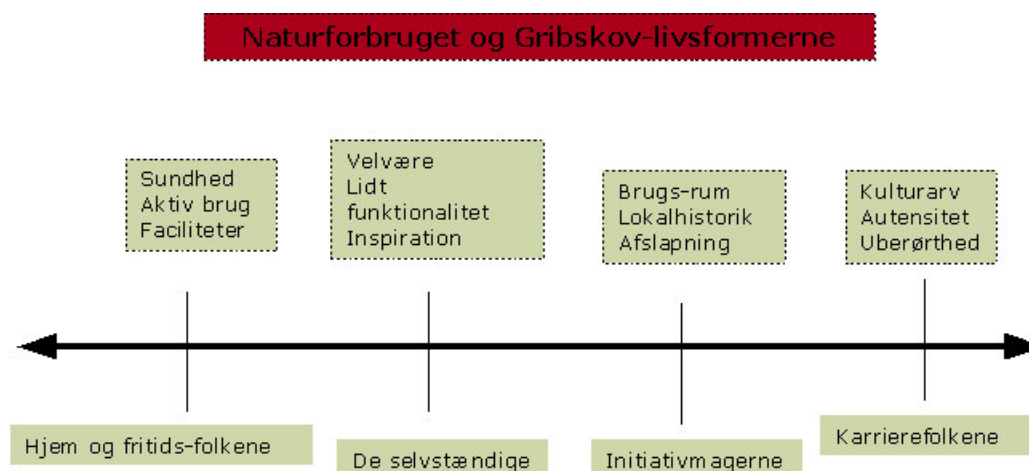
Den forskellige brug af naturen kan lede til sammenstød mellem livsformerne.



*Den smukke natur*

Eksempelvis prioriterer en livsform den autentiske uberørte natur, mens en anden ønsker, at der i naturen tilbydes visse faciliteter, så den kan indgå i en aktiv udnyttelse. Naturen fremstår derfor både som slagmark og paradys. For en yderligere uddybning af de enkelte livsformers værdisætning og forbrug af naturen, jf. baggrundsanalysen i afsnit 5 eller afsnit 4.2, hvor et 'generelt naturforbrug' for den enkelte livsformer skitseres i forbindelse med et fjerde muligt fyrtårn – nationalparkprojektet.

Et overblik over livsformernes værdier i naturforbruget kan ses i figur 1:



Som det senere beskrives i analyseafsnittene 6-10, er også oplevelsen af at høre til i et bestemt lokalsamfund en værdi, som alle livsformerne kan samles om, omend det er med forskellig styrke og med forskelligt fokus.

Livsformernes forskellige fokus i forhold til lokalsamfundet bevæger sig på den ene side mellem muligheden for udadrettet at dyrke et lokalt netværk og et fokus på hjemmet i lokalsamfundet. På den anden side bevæger fokus sig samtidig mellem værdier, hvor lokalområdet opleves enten som en ramme eller som noget, man selv er indhyllet i.



*Den lokale forankring*

Livsformerne fordeler sig forskelligt, men har også værdifællesskaber. Således ser både de selvstændige og karrierefolkene lokalområdet som en ramme, men fokus for de selvstændige ligger på lokalområdet som rammen for udadvendte netværk, mens karrierefolkene ser lokalområdet som en ramme omkring deres bolig og hjem, som skaber en særlig stemning.

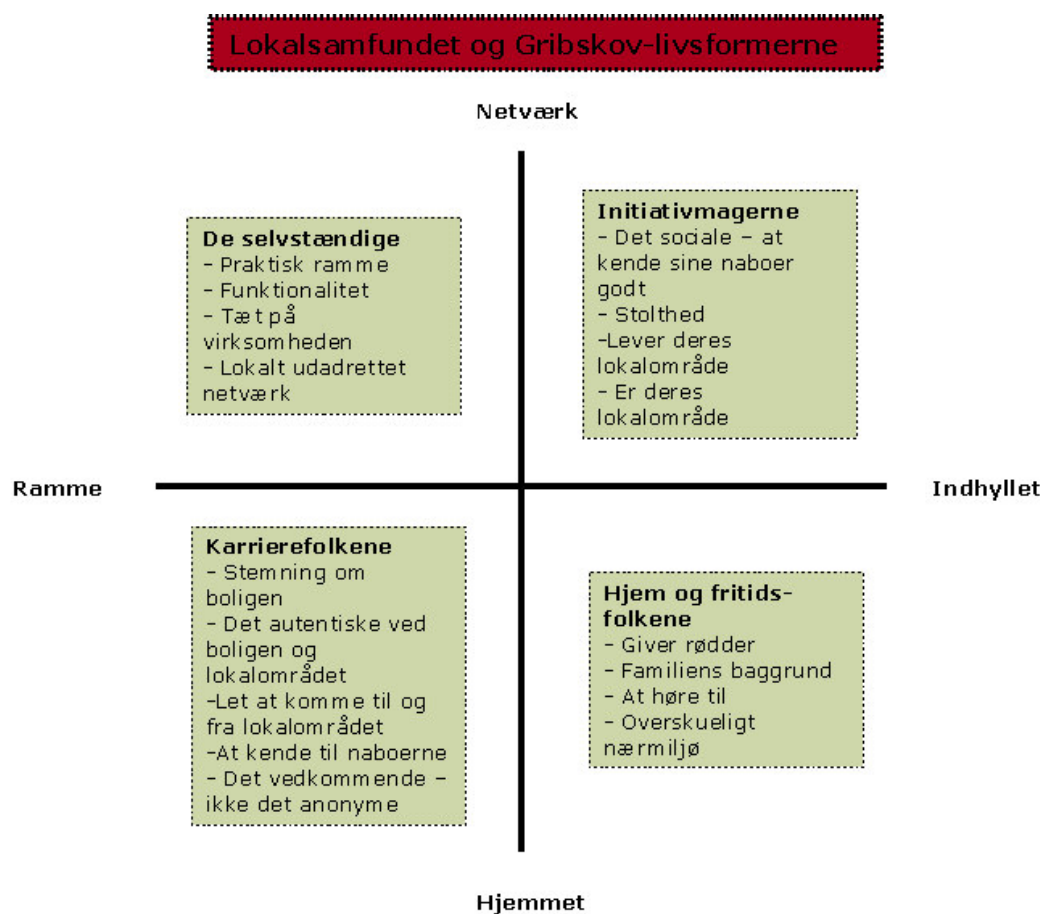
Hjem og fritids-folkene og initiativmagerne har et værdifællesskab ved at være personligt indhyllede i lokalsamfundet, som skaber indhold. Men samtidig er der også et skel mellem dem.

Initiativmagerne er indhyllede i deres lokalområde gennem de

meget udadvendte netværk, de i høj grad medvirker til at etablere, mens hjem og fritids-folkene er indhyllet i deres lokalområde som udgangspunktet for

etableringen af deres hjem og familie.

Figur 2, viser skematisk livsformernes værdier i forhold til lokalområdet:



Den livsform, der er mest indhylllet i eller som nærmest lever for og i deres lokalsamfund, er initiativmagerne. Nogle vil sige, at de er deres lokalsamfund. De er stolte over udviklingen i lokalområdet og de muligheder, det har vist sig muligt at realisere. De lægger stor vægt på det sociale aspekt og kender derfor deres naboer og de andre beboere i lokalområdet godt.

Hjem og fritids-folkene ligger tættest på initiativmagerne i forhold til at være indhyllede i lokalområdet. For dem er der ofte tale om, at de oplever at have deres rødder i lokalområdet – det er her deres familie og venner bor, og det er ofte her de er vokset op. Lokalområdet repræsenterer derfor et tæt og overskueligt nærmiljø for hjem og fritids-folkene, hvilket de sætter stor pris på.

De selvstændiges fokus og oplevelse af lokalområdet ligger diagonalt modsat hjem og fritids-folkenes. De selvstændige har valgt deres lokalsamfund ud fra værdien om, at det skal kunne fungere som en praktisk rammen i en travl hverdag. Derfor må lokalsamfundet gerne enten kunne rumme deres virksomhed eller ligge tæt på den. Lokalsamfundet skal være præget af en vis funktionalitet som f.eks. en god infrastruktur og have gode handelsmuligheder samtidig med at det skal kunne danne rammen omkring et alsidigt og udadrettet lokalt netværk.

Karrierefolkene ligger tæt på de selvstændige, idet de også ser lokalområdet som en ramme. Dog er der her tale om den *rette* ramme omkring deres bolig og hjem. Deres lokalområde skal give en fornemmelse af det autentiske og en nærhed til livet i lokalområdet. Lokalområdet skal med andre ord være vedkommende for dem – de vil gerne *kende til* deres naboer og undgå storbyen anonymitet, men karrierefolkene har ofte en væsentlig del af deres nære familie og vennekreds udenfor lokalområdet. Da karrierefolkene ofte er pendlere til og fra kommunen pga. deres arbejde, deler de værdien om en vis grad af funktionalitet, især infrastruktur, med de selvstændige.

## **Livsformer koblet til de udpegede fyrtårne**

Kulturkortlægningen af Gribskov Kommune identificerede en række mulige fyrtårne, der vil kunne understøtte kulturstrategien og -politikken samt visionen herfor. Rækken af fyrtårne er blevet behandlet og prioriteret af Kulturudvalget den 30. maj 2007, hvorefter der administrativt er arbejdet videre med fyrtårnene. Den nedenstående kobling mellem fyrtårnene og livsformsanalysen skal derfor ses som et input til det videre arbejde med og overvejelser omkring kulturstrategi og – politik for Gribskov Kommune, hvori fyrtårne vil indgå.

I dette afsnit kobles livsformsanalysen til i alt 4 mulige fyrtårne, for herved at skitsere mulige scenarier for fyrtårnene, hvoraf de 2 første af Kulturudvalget er blevet fremhævet som havende første prioritet. De 4 fyrtårne er som følger: Gribskov Kultursal, Kunsthus, Gilleleje havn og Nationalparkprojektet "Kongernes Nordsjælland".

### **Gribskov Kultursal – fyrtårn 1**

#### *Definition af fyrtårn*

Definitionen af fyrtårnet er: Gribskov Kultursal og eventudvikling kobles sammen udvikles i et samarbejde med kultur, erhverv og turisme.



*Gribskov Kultursal*

#### *Den nuværende brug og oplevelse af Gribskov Kultursal*

Tænkes livsformerne som målgrupper for Gribskov Kultursal, viser



livsformsanalysen, at de primære brugere af Kultursalen pt. er hjem og fritids-folkene. De er tilfredse med kulturudbuddene og med de rammer Kultursalen kan give omkring de forskellige arrangementer. Især er hjem og fritids-folkene glade for, at Kultursalen ligger indenfor Gribskov Kommune, da det giver mulighed for at gøre brug af tilbud tæt på hvor de bor.

For initiativmagerne gælder, at de første og fremmest bruger de rammer, som deres lokalsamfund kan give for aktiviteter og forestillinger – og at de oftest bruger kulturtilbud, som de selv er medarrangører af. De støtter i princippet op om, at Gribskov Kultursal er der, men de, der ikke bor i Helsingesområdet tænke den ikke ind som et muligt sted for deres arrangementer.

Karrierefolkene er ikke i dag en aktiv brugergruppe for Gribskov Kultursal. De bruger den ikke, men tager hellere til København for at se teaterforestillinger, høre musik med videre. Det samme gælder til dels de selvstændige, men her er det i langt højere grad den sparsomme tid, de har til at bruge på aktiviteter, der ikke vedører deres virksomhed, der er udslagsgivende for deres sjældne brug af Gribskov Kultursal.

Gribskov Kultursal fremstår ikke som et sted, der tiltrækker sommerhusejerne til sine arrangementer. Sommerhusejerne kommer i Gribskov Kommune for at gøre brug af naturen og prioriterer udendørs aktiviteter højt, og bruger derfor ikke musik-, teater- og andre forestillinger i Kultursalen.

Generelt kan der peges på, at Gribskov Kultursal ikke er kendt – den er (endnu) ikke blevet en kultursal for hele Gribskov Kommune, og den fremstår derfor heller ikke som et særligt sted for borgerne i kommunen. Dette hænger til dels sammen med, at profilen for Gribskov Kultursal endnu ikke er færdigudviklet, hvorfor der ikke har været fastlagt en branding overfor borgerne.

#### *Udviklingspotentiale og målgrupper*

Som et led i færdigudviklingen af profilen for kultursalen, kan der med afsæt i livsformsanalysen peges på, at der er et udviklingspotentiale i at arbejde på at få de selvstændige og initiativmagerne som aktive målgrupper for kultursalen. Da det vil være langt mere ressourcekrævende og usikkert at udvikle Gribskov Kultursal i en retning, hvor også karrierefolkene vil blive brugere, vurderes det, at ressourcer og tid udnyttes bedst ved en målsætning om, ud over hjem og fritids-folkene, at have de selvstændige og initiativmagerne fra hele kommunen som fremtidige målgrupper for Kultursalen og tiltrække dem som brugere og arrangører af aktiviteter og arrangementer i Kultursalen.

For at de selvstændige i højere grad vil blive brugere af Gribskov Kultursal, kan der udvikles et messekoncept, der passer ind i de fysiske rammer omkring kultursalen. Messekonceptet skal være let at anvende for de interesserede - det skal med andre ord ikke være besværligt, men derimod praktisk med en minimal brug af tid på at få det praktiske (opstilling af borde, trykning af plakater, skiltning mv.) til at fungere. Det skal være en færdig 'pakke', som de selvstændige kan købe af kultursalen, hvor der er sørget for alle udenoms forhold. Den selvstændige skal derfor kun sørge for opstillingen af produkter/ydelser på sin egen stand. Messekonceptet skal være professionelt – og også signalere det udadtil.

At udvikle Gribskov Kultursal målrettet mod at indfange initiativmagerne som en aktiv brugergruppe kan vise sig at være en større udfordring. Et

udviklingspotentiale for Gribskov Kultursal ligger i at være den fysiske ramme for initiativmagernes aktiviteter i efteråret og vinteren. Når det vejræssigt er muligt, udfoldes aktiviteterne i lokalområderne som altid, hvorfor Kultursalen først og fremmest vil appellere til initiativmagerne om efteråret og vinteren.

For at tiltrække initiativmagerne vil det kræve, at der fra Gribskov Kommunes side tænkes i at skabe rammer for brugerdrevne aktiviteter. Rammerne skal være fleksible både administrationsmæssigt – ikke for meget bureaukrati – som fysisk, og der skal være en let adgang til at kunne gøre brug af kultursalen. Kultursalen skal kunne være ramme omkring forskelligartede tilbud og festivaler, der både vil komme til at rumme kvalitet og bredde.

Især overfor initiativmagerne ligger en udfordring i dels at finde frem til det rette koncept for brugen af kultursalen, dels en kommunikationsmæssig udfordring. Initiativmagerne vil tiltrækkes af muligheden for at bruge Kultursalen som ramme for deres lokalt forankrede arrangementer, men den har ofte beliggenheden (da den for de flestes tilfælde ligger udenfor lokalområdet) imod sig. Det er et vilkår for Gribskov Kultursal, at den ikke opfylder oplevelsen af autentiske og særlige lokale rammer omkring initiativmagernes aktiviteter og konceptet for Kultursalen må derfor slå på dens gode rammer.

## **Kunsthús – fyrtårn 2**

### *Definition af fyrtårn*

Der etableres et kunsthús i Gribskov Kommune, som kobles til og udvikles sammen med en kulturskole. Yderligere etableres eventuelt et kunstnerrefugium og kreativt værksted som et samlingssted for kulturudvikling og -forskning.



*Tegnerværket*

### *Fyrtårnets målgrupper*

De primære brugergrupper for et kunsthús og en kulturskole vil være karrierefolkene og initiativmagerne.

For karrierefolkene gælder, at de i høj grad ville gøre brug af et kunsthús – såfremt det viser udstillinger af høj kvalitet og rammerne er i samme høje kvalitet som indholdet. Der skulle med andre ord være tale om et

'feinschmecker-kunsthushus'. Det kan forventes, at kunstinteresserede karrierefolk, vil øge deres brug af kunsthushus og kulturskole betydeligt når de går på efterløn eller pension og intensivt benytte tilbudene. De har nemlig bedre tid her, end mens de dyrker karrieren på arbejdsmarkedet.

Karrierefolkene vil være en central brugergruppe af kunsthushus og kunsthushus med fokus på kvalitet.

Initiativmagerne efterspørger som karrierefolkene de højt kvalificerede tilbud, både i rammer og i indhold, men samtidig vil de også kunne efterspørge muligheden for at fremvise lokalt orienteret kunst. Initiativmagerne ville være storforbrugere af kulturskolen – både som brugere og især som arrangører af kultur- og undervisningsaktiviteter. Initiativmagerne kan forventes i høj grad udnytte kulturskolen og bibringe den et kreativt element, hvorfor der ligger et stort potentiale i at knytte initiativmagerne til kulturskolen.

De selvstændige kan betegnes som en sekundær brugergruppe af et kunsthushus. De kan forventes aktivt bakke op om ideen om kunsthushus og kulturskole. De vil kunne se det som (endnu) en måde at skabe et levende miljø i Gribskov Kommune – for borgere som for turister. Derfor vil de gerne deltage som sponsorer og i støtteforeninger eller -netværk.

Som brugere af et kunsthushus vil det vil oftest være ved særarrangementer for støtteforening eller -netværk, at de selvstændige vil være at finde i kunsthushus og kulturskole. De selvstændige vil kunne tiltrækkes som brugere af et ægte 'feinschmecker-kunsthushus' ved en målrettet indsats, hvor der fokuseres på praktiske hensyn, f.eks. lange åbningstider, mulighed for at købe et måltid og lette adgangsforhold.

Hjem og fritids-folkene vil ikke være den primære brugergruppe for et kunsthushus i Gribskov Kommune, idet deres kulturforbrug peger i andre retninger hen imod familieorienterede aktiviteter og særarrangementer (jf. afsnit 5 for uddybning af kulturforbruget).

Der imod kan hjem og fritids-folkene godt tænkes som en aktiv brugergruppe for kulturskolen. Det vil dog kræve dels, et udbud af aktiviteter der retter sig mod hele familien og især børnene, dels at aktiviteterne vil have en bred appel og gerne give mulighed for en (fysisk) aktiv udfoldelse. Der kunne eventuelt tænkes i en aktiviteter, der har et vist højskolepræg.

#### *Generelle udfordringer og udviklingspotentialer*

En generel udfordring for kunsthushuset og kulturskolen ligger i, at projektet skal være ambitiøst både hvad angår placering, udformningen af bygninger og i udbuddet af indholdet i de to institutioner, hvis de primære målgrupper skal tiltrækkes. Med karrierefolkene og initiativmagerne som primære målgruppe kræves det at kunsthushuset og kulturskolen formår at tilbyde højt kvalificerede tilbud både hvad angår fysiske rammer og indhold. Samtidig vil et ambitiøst projekt kunne tiltrække lignende målgrupper fra de omkringliggende kommuner og regionen.

Der ligger en særlig udfordring i at sikre, at livsformernes forskellige værdisæt ikke kolliderer med kunsthushusets retning som et 'feinschmecker-kunsthushus'. Hvis kunsthushusets fokus på kvalitet udvandes til fordel for lokale udstillinger, den brede kultur eller høj grad af familieprægede aktiviteter, vil det miste sin

tiltrækningskraft på de primære målgrupper og gæster fra resten af regionen. De nævnte aktiviteter kan med fordel tænkes ind i forhold til særlige arrangementer i afgrænsede perioder eller dele af kunsthuset. Ideerne er mange og bør vurderes kritisk på baggrund af den viden, der præsenteres i livsformsanalysens afsnit 6-10.

Der ligger helt særlige udfordringer – der samtidigt også kan anskues som udviklingspotentialer for projektet - i hvad angår placeringen af kunsthus og kulturskole.

For det første kan det vise sig – på linie med *Gribskov Kultursal* – at blive en udfordring at samle initiativmagerne omkring kunsthuset som hele Gribskov Kommunes kunsthus og ikke som et kunsthus for det specifikke lokalområde, hvori det bliver placeret.

For det andet er selve placeringen afgørende for projektes succes. Det kræver fælles opbakning og fodslag, ikke kun fra initiativmagerne, men generelt fra de forskellige institutioner og interessenter i Gribskov Kommune. Samtidigt kan projektet også vise sig at skabe risiko for at 'vælde' et sted – både en mindre landsby og større byer i kommunen, da det kan blive en meget dominerende faktor i byens struktur. Placeringen af et kunsthus bør overvejes nøje og kan filføres vigtige pointer hvis der tages højde for kunsthusets målgruppers værdisæt, som de præsenteres i livsformsanalysens afsnit 6-10.

Hvis projektet realiseres og bliver en succes, har det potentiale til at blive en af katalysatorerne for en fælles gribskov-identitet – med det lokale særpræg.

### **Gilleleje havn – fyrtårn 3**

#### *Definition af fyrtårnet*

En del af Gilleleje havn udvikles som en 'fishermansworf', dvs. som et aktivitetsområde med kunst, kultur, events, gastronomi og som et center for maritim sport, herunder indtænkes muligheden for udøvelse på eliteniveau.



*Gilleleje havn*

#### *Fyrtårnets udviklingspotentialer*

En del af Gilleleje havn tænkes udviklet med henblik på at kunne danne ramme

om aktiviteter, der kan tilrettelægges for mange forskellige målgrupper. Der tænkes i at havnen udvikles som en helårsattraktion men med forskellige aktiviteter. Det er således målet, at Gilleleje havn kommer til at fremstå som et:

- Aktivt sted ifht. udøvelsen af maritim sport
- Rekreativt sted
- Autentisk sted
- Erhvervssted
- Gastronomisk sted
- Wellness sted
- Oplevelsesorientert sted (musik, kunst, kreativitet)
- Socialt mødested

Det skal understreges, at det særlige kendetegn ved Gilleleje havn i dag som en aktiv erhvervshavn med erhvervsfiskere og -industri fastholdes, samtidig med at en del af havnen udvikles om som en fishermansworf, (jf. definitionen af fyrtårnet samt eventuelt uddybning i kulturkortlægningsrapporten).

#### *Fyrtårnets målgrupper*

Idet fyrtårnet er meget bredt defineret, vil det kunne favne alle livsformerne – dog på forskellig vis, idet nogle livsformer vil være mere tiltrukket af visse aktiviteter end andre. For at give en retning på de primære målgrupper for dette fyrtårn er livsformerne i det nedenstående knyttet sammen med de forskellige stedsoplevelser, som er listet op under fyrtårnets udviklingspotentiale:

- Aktivt sted ifht. udøvelsen af maritim sport: Hjem og fritids-folkene, der prioriterer det aktive element
- Rekreativt sted: Først og fremmest karrierefolkene, der vil kunne koble af, men eventuelt også de selvstændige.
- Autentisk sted: karrierefolkene og initiativ-magerne, hvor karrierefolkene vil søge historikken bag havnens autensitet, vil initiativ-magerne i højere grad aflæse det lokale særpræg
- Erhvervssted: Alle livsformerne med de selvstændige som udbydere og de andre livsformer som aftagere af produkter & ydelser
- Gastronomisk sted: Hvis gastronomi af høj kvalitet, eventuelt gerne med et pift af internationalitet vil karrierefolkene være en primær målgruppe, mens gastronomi i retning af lokale egnsretter især vil tiltrække initiativmagerne
- Wellness sted: De selvstændige som afkobling til en lang arbejdsdag samt eventuelt karrierefolkene. Det kommer an på hvordan well-ness konceptet udformes
- Oplevelsesorientert sted (musik, kunst, kreativitet): Alle livsformerne vil kunne være primære målgrupper – det vil afhænge af den specifikke aktivitet, der gør havnen til et oplevelsesorienteret sted.
- Socialt mødested: Alle livsformerne vil kunne være primære målgrupper – det vil afhænge af hvilken aktivitet man mødes om. Her kunne lokale initiativmagere dog fremstå som en specifik målgruppe i forhold til at arrangere aktiviteter, der kunne understøtte Gilleleje havn som et socialt mødested.

#### **Nationalparkprojektet "Kongernes Nordsjælland" - fyrtårn 4**

##### *Definition af fyrtårnet*

Nationalparkprojektet "Kongernes Nordsjælland" realiseres og forankres med henblik på sammenhængende natur- og kulturoplevelser (stier og stedsformidling). Som et alternativ kan der udvikles en plan for naturområdet



*Kulturlandskab*

med fokus på naturaktiviteter og naturidræt.

#### *Udviklingspotentialer og målgrupper*

Som det beskrives i afsnit 5.1 prioriteres naturen højt af alle livsformerne og ses som et aktiv i forhold til at bo i Gribskov Kommune. Naturen spiller en positiv rolle for alle livsformerne i deres hverdag, omend de i forskelligt omfang gør brug af den – og til forskellige aktiviteter.

Den forskellige brug af naturen kan lede til sammenstød mellem livsformerne – eksempelvis prioriterer en livsform den autentiske uberørte natur mens en anden ønsker, at der i naturen tilbydes visse faciliteter, så den kan indgå i en aktiv udnyttelse. Naturen fremstår derfor både som slagmark og paradys. For en yderligere uddybning af de enkelte livsformers værdisætning og forbrug af naturen, jf. afsnit 5.1.

For at give nogle pejlemærker på, hvordan naturen kan fastholdes som et positivt aktiv for alle livsformerne – eventuelt også i regi af et projekt som nationalparkprojektet – skitseres i det følgende hvilke udviklingspotentialer, der knytter sig til de enkelte livsformer som målgrupper i forhold til et generelt 'naturforbrug'.

Hjem og fritids-folkenes naturforbrug centrerer sig omkring mulighederne for at bruge naturen som ramme om en aktiv udnyttelse for hele familien – helst indenfor aldersspektret 3-90 år. De ønsker en multibrug af naturen, dvs. at der skal være mulighed for f.eks. spisning, cykelture og overnatning. Samtidig skal det være en god tilgængelighed både til og i naturen – den skal være farbar og orden i skilte og god sikkerhed prioriteres højt. Der må meget gerne være sammehængede ruter igennem naturen, hvor det vil være muligt at gøre holdt ved en lege-eller aktivitetsplads. Det skal dog heller ikke være for naturligt ved disse pladser – her skal naturen helst udstyres med faciliteter og en vis komfort som toiletter, gode grillpladser og oplyste stier. Alt dette aller helst i den natur, der ligger tæt på hjemmet og som hjem og fritids-folkene derfor bruger oftest.

Modsat hjem og fritids-folkene ønsker karrierefolkene først og fremmest den uberørte natur. De tager i naturen for at opsøge autensiteten, f.eks. dyrelivet

eller gennem de historiske og arkæologiske værdier i landskabet – og her må der gerne være en stedsorienteret men diskret formidling, som gerne må give en ny og oplevelsesrettet vidensformidling. Med deres fokus på det autentiske i naturen ønsker karrierefolkene en bedre adgang til kulturarvsrealerne i kommunen for i højere grad at kunne få oplevelser med både indhold og fordybelse. Karrierefolkene lægger stor vægt på roen i naturen og det er gennem forskellige tiltags forstyrrelse af roen og det autentiske, at sammenstød med karrierefolkernes værdisæt kan opstå.

For de selvstændige er naturen en ressourcekilde til opladning og afstressning i en travl hverdag. For nogle af de selvstændige kan naturen dog også fungere som inspiration og som en del af deres konceptudvikling af nye produkter eller serviceydelser. Netop pga. de selvstændiges travle hverdag ønsker de en praktisk adgang til naturen – og helst den nære natur, idet de prioriterer brugen af denne, da det er hurtigst og lettest i hverdagen. De selvstændige sætter også pris på nogle af de små praktiske detaljer, som hjem og fritidsfolkene også efterspørger, f.eks. en vandpost på løbeturen eller en oplyst sti.

Initiativmagerne ser naturen som en del af ressourcerne i deres lokalområde – og som en del af det, der bibringer lokalområdet autencitet og ånd. Naturen er derfor i høj grad en ressourcekilde til opladning og inspiration – men bruges også som kulisse til de forskellige aktiviteter, der sættes i gang i lokalområdet. Naturen skal ikke nødvendigvis stå uberørt hen – den må gerne lånes til arrangementer. Men der skal også være plads til den vilde og ukontrollerede natur.

Med afsæt i ovenstående udviklingspotentialer for de enkelte livsformer skal det afslutningsvist bemærkes, at såfremt selve nationalparkprojektet realiseres, bør man være opmærksom på at skabe nogle rammer omkring natur- og kulturformidlingen, der appellerer bredt. Umiddelbart appelerer projektet i høj grad til karrierefolkene og initiativmagerne, mens der eventuelt skal især skal tænkes i nye former for levende formidling (f.eks. gennem spil, mobilteknologi mv.) for også at tiltrække hjem og fritids-folkene.

## AFSNIT 5: LIVSFORSANALYSENS GENNEMGÅENDE TEMAER - NATUR OG KULTUR & FRITID

Der er to gennemgående temaer, der på hver sin måde fremhæver de forskellige værdier, som udgør skillelinierne mellem de fire livsformer i Gribskov Kommune. Det ene tema er 'naturen' og det andet er 'kultur og fritid'. De to temaer fremhæver to grundlæggende forskelle, der er mellem Gribskov-livsformerne.

Temaet 'naturen' er fremkommet i løbet af interviewene, hvilket vil sige, at temaet ikke på forhånd var et specifikt fokuspunkt for interviewene. Derimod var temaet 'kultur- og fritid' et fokuspunkt for interviewene.

Dette afsnit udgør desuden en del af baggrundsanalysen for afsnit 4, hvori livsformsanalysen kobles til kulturkortlægningen. I koblingen opsættes retningslinier for hvilke målgrupper der findes eller kan udvikles i forhold til de mulige fyrtårne fremkommet i kulturkortlægningen.

### Naturen mellem paradiset og slagmark – for naturen bruges af alle

Naturen<sup>2</sup> fremhæves hos alle livsformer som en afgørende grund til at bo i Gribskov Kommune. Der, hvor livsformerne skiller sig ud fra hinanden, er hvordan de bruger naturen. Eller rettere, i hvad de synes, man bør bruge naturen til. Hvor nogle livsformer søger roen og autensiteten, søger andre muligheden for at være aktiv, social, lege og dyrke motion.

Men ligegyldigt hvilke værdier, de forskellige livsformer peger på, skal det fremhæves, at det at bo tæt ved naturen i sig selv er en værdi for borgerne i Gribskov Kommune. En værdi, der på forskellige måder udfoldes og får liv. I Gribskov Kommune bør naturen skrives med stort N.

### Hjem og fritids-folkene

I den ende af skalaen, hvor naturen ses som et sted, hvor man kan udfolde sig aktivt, findes *hjem og fritids-folkene*. Naturen skattes meget højt og brugen af naturen får nærmest karakter af et forbrug. Den opleves som et sted, der kan lægge plads, lys og luft til aktiv udfoldelse gennem sport- og andre fritidsaktiviteter, f.eks. at bade eller cykle en tur. Naturen skal gerne have et funktionelt præg og derfor må der gerne 'indrettes' i naturen, så den bliver mere anvendelig. Det kan f.eks. være toiletter, grillpladser, overnatningsmuligheder, lys på stier i skoven og lignende.

*"Man kunne lave ruter i skoven med lys i, så man også kunne bruge skoven til idræt, når det er mørkt"*

*"Det er vigtigt at skoven giver et incitament [til at dyrke sport, red.] f.eks. er der et mountainbikehold, der bruger skoven"*

*"Og så tager vi til XX, hvor der er en flot udsigt hele vejen rundt – og fordi min mand er radioamatør og dér er der nogle gode modtageforhold"*

*"Jeg går halvanden time hver dag. Det er den samme tur, for der er en god sti. Det er godt kommunen er begyndt at reparere og ise af om vinteren"*

*"Her mangler steder at sidde ned. I den gamle Helsing Kommune har der ikke*

2 Overskriftens ordlyd er med skyldig henvisning til Bella Marckmanns "Haven – Paradis eller slagmark", Gyldendal 2005



været så mange steder med grill- og siddepladser som den gamle Græsted-Gilleleje [Kommune, red.]. Det er noget vi gerne ville bruge, sidde og grille med familien”



Brug af stranden

I den helt anden ende af skalaen søges det oprindelige og autentiske ved naturen, men inden vi når dertil, skal der kigges nærmere på de selvstændiges naturforbrug.

### **De selvstændige**

For de selvstændige spiller naturen en rolle i deres hverdagsliv, når de altså har tid til at gøre brug af den. Deres 'naturforbrug' er centreret omkring værdier som afslappelse, ro og afstressning. Der skal derfor være fred og ro i naturen, når man f.eks. går sin aftentur eller vælger at bruge sin fridag til naturoplevelser. Naturen skal bidrage til en indre velvære, der er vigtig for at kunne være en del af en hverdag med lange arbejdsdage. Den indre velvære finder de selvstændige i naturen fordi de kan slappe af, nyde de smukke indtryk og ved at dyrke motion i naturen, f.eks. gå- eller løbeture.

De selvstændige søger ikke nødvendigvis den helt uberørte natur, tværtimod må den meget gerne være tilsat en vis grad af funktionalitet, som f.eks. en vandpost eller skraldespande. Der må således meget gerne være nogle minimumsfaciliteter i naturen, der letter gå- eller cykelturen. For det altovervejende fokus for de selvstændiges naturforbrug er muligheden for at koble af og føle en indre velvære, og det skal ikke være besværligt at opnå dette.

Samtidigt med roen og velværen skal det også være let at komme til naturen og bruge den. Tilgængelighed er således også en afgørende værdi for de selvstændige. Hvis muligt bruger de oftest de lokale naturmuligheder. Det vil i praksis sige naturområder, der ligger tæt på deres virksomhed og/eller bolig. For nogle selvstændige, dem med kreativt prægede virksomheder, koncentrerer deres brug af naturen sig også om at finde inspiration til brug i deres arbejde. Men det gælder hos dem, som hos andre selvstændige, at inspirationen findes som en del af roen og velværen og at tilgængeligheden til naturen prioriteres.



Vandpost i skoven

*"Butikken har udviklet sig som byen har udviklet sig. Det er nu blevet in at tage til Nordsjælland og det har smittet af her. Her kommer mange turister, men det er svært at finde overnatning. Det man oplever i Gilleleje er det dejlige indtryk. Det er vandet, skoven og havnen. Der er noget over havet – man bliver roligere, Det er i det hele taget miljøet heroppe. Havnen er vigtig på grund af skibene [erhvervsfiskerne, red]. Her er roligt, afslappende samtidig med at der også hele tiden sker noget her. Vi er heldige, at vi er heroppe"*

*"Her er stien langs med Esrum Sø. Der smukt, man kan se søen og Fredensborg Slot. Og så kan man tage et glas vand – det giver turen et pift. Det er i det hele taget vigtigt for mig at kunne følge naturen og sætte pris på den. Især når man som jeg har en stresset tilværelse"*

*"Vi går ofte ture i Gribskov – og lidt ved Esrum. Vi ser efter dyrene. Det er hyggeligt, sødt og dejligt. Vi er begge naturmennesker. Men om sommeren har vi lidt svært ved at nå det"*

*"Solbjerg Eng sø ved Kagerup. Her er smukt. P.t. er den fredet, men det er en cykelsti omkring. Her er alle mulige fugle, et fantastisk fugleliv. Det er en god måde at bruge penge på [fra kommunens side, red]. Men der mangler en skraldespand!"*

*"Ved Rågeleje er der dejligt – lyset og den friske luft! Tisvilde er også dejlig – der tager vi nogle gang til og spiser der – og samtidigt får vi luftet bilerne!"*

*"Naturen er også en stor inspirator i mit arbejde. Naturen heroppe er varieret fra skoven til havet, forskellige former, farver og indtryk"*

Vi nærmer os det oprindelige som en bærende værdi i naturforbruget, når vi kigger på initiativmagerens syn på naturen og forbrug heraf.

### **Initiativmagerne**

På samme måde som hjemmet, spiller naturen en central rolle for initiativmagerne i forhold til at finde ro. De finder en nydelse ved at være i naturen og opleve ro og fred. Oplevelsen af en gerne lidt 'vild' natur sætter initiativmagerne pris på og derfor bruges naturen også når vejret ikke viser sig fra sin blide side. Oplevelsen af havet, der viser tænder på en kølig efterårsdag, er en naturoplevelse, som ender på initiativmagerens positivliste. Det kan godt være, at de ikke i det omfang de gerne ville, har tid til at bruge og nyde naturen,

men den hurtige 'smuttur' i lokalområdetets natur er alfa omega for initiativmagerens mentale 'opladning' i hverdagen.



*Uvejr ved stranden*

Naturen skal helst fremstå så naturlig som muligt for initiativmagerne, men den skal samtidig fremstå som en integreret del af deres lokalområde ved en let og uhindret adgang til naturen fra der, hvor folk i lobakområdet bor. Man kan sige, at naturen, fra initiativmagerens vinkel, helst skal lægge sig som en pude rundt om lokalområdets beboelsesområder.

For selvom initiativmagerne sætter pris på det naturlige og oprindelige ved naturen, må den også meget gerne bruges. Naturen skal ikke kun være et sted, hvor man andægtigt skal opleve uden at forstyrre. Der imod er naturen for initiativmagerne et rum eller baggrundstæppe for aktiviteterne i lokalområdet. Naturen medvirker til at formidle det specifikke lokalhistoriske islæt og identitet til beboere og udfrakommende. Samtidig bliver naturen også et rum for udfoldelsen af de sociale bånd, som aktiviteterne i lokalområdet i høj grad er med til at skabe og forstærke.

*"Her er blevet udstykket for meget ved Arresø. Det er vigtigt, at man kan komme tæt på søen. Dem, der bor i første række planter træer, der tager udsigten"*

*"Det giver ro at kunne se vidt omkring, om aftenen at kunne se lyset på den anden side af søen"*

*"Vi cykler i skoven eller går ad kanalstien. Vi hørte nattergalen synge om dagen – det var til at blive helt høje af. Vi går også ved væltningen, det er sjovt historisk at den er bygget af straffefanger. Det er en overskuelig skov, en lille perle. Vi bor i et smukt område"*

*"Vi nyder utroligt meget at være tæt på naturen. Det er noget helt særligt at herude i Strandbakkerne, hvor der sker nogle brydninger sådan rent vejrmæssigt. Og det er ikke bare kultur men også NATUR. Det er en vigtig forudsætning for et ordentligt liv, hvor der er plads til langsommeligheden og refleksionen og roen midt i en meget kompleks og urolig verden"*

*"Ramløse havn er et dejligt sted at sætte sig og nyde udsigten. Der er også Sct. Hansbål, det er godt at det trækker så mange mennesker til"*

*"Nakkehoved er et markant sted, et symbol ifht. naturen. Man kan se langt. Og se ind over landskabet. Der går vi mange ture. Vi prøver at gå en tur hver dag –"*

*uanset hvor travlt vi har. Det er lokale ture mest"*



*Heatherhill*

At kunne opleve det autentiske og tildels uberørte er værdier, som karrierefolkene prioriterer i deres naturforbrug. De ligger således i den helt modsatte ende af hjem og fritids-folkene.

### **Karrierefolkene**

Karrierefolkene lægger vægt på den autentiske natur, på at bevare det oprindelige. Den er årsagen til, at de har bosat sig i Gribskov Kommune og de har ofte valgt en bolig, der ligger helt tæt på naturen eller i det åbne landskab.

De bruger naturen til motion og afkobling. Når de går en tur, cykler eller rider i naturen, eller svømmer i Kattegat, får de både motion og en naturoplevelse. Naturoplevelsen ved at gå en tur i skoven eller langs stranden giver karrierefolkene mulighed for at stresses af, føle ro og lade op til den travle hverdag. Den ro de finder i naturen bringer de ind i deres hjem, når de bor tæt ved naturen, og den er vigtig for at de føler sig godt tilpas.

Naturen er desuden en personlig interesse for mange af de karriere-folk, der bor i Gribskov Kommune, eksempelvis at se på fugle eller en historisk eller arkæologisk interesse for landskabet. De tager gerne bilen for at nyde naturen på helt specielle steder, for eksempel hvor der er en yngleplads, fortidsminder eller hvor man kan gå på jagt.

*"Jeg kunne ikke leve uden naturen omkring mig; luft og natur."*

*"Tidligere har jeg gået meget på jagt. Kommunen har masser at byde på af natur"*

*"Jeg kommer meget ved Søborg Kanal, Væltningen, Rusland, Holløse bredding og ved Langø smedje, hvor de er gode til at formidle historien for området"*

*"Jeg er historisk interesseret og kommer meget ved dyserne i Valby Hegn, ved gravhøje og ruiner"*

*"De er så flotte, de ældgamle træer i naturen"*



Kulturlandskab

*“Vi bruger skoven (Valby Hegn) og stranden. ...At gå ture i skoven gør, at vi kan følge med i årstiderne – og samle svampe ikke mindst! I det hele taget burde kommunen arbejde på at realisere Kongernes Nordsjælland, det vil fremhøve det rekreative og det skønssomme. Her er alt: Landskab, hav og skov. Og alligevel god infrastruktur og indkøbsmuligheder. Her kan man både være lokalt forankret og orienteret mod det videre omkring”*

Naturen i Gribskov Kommune tillægges meget forskelligartede værdier af de forskellige livsformer. For alle livsformerne gælder det, at naturen opleves som et meget positivt element ved at bo i kommunen – et paradys – men samtidig er naturen også hele tiden et potentielt konfliktområde – en slagmark – for livsformerne. Derfor skal nye tiltag i forhold til naturen tænkes som meget bredspekterede, således at oplevelsen af den enestående natur, som den fælles fortælling for Gribskov Kommune fremhæver, fastholdes for alle borgere i kommunen. Dette kræver stor respekt for livsformernes meget forskelligrettede værdisæt når det kommer til planlægning af tiltag i og for naturen.

## **Kultur og fritid som målrettede tilbud – for her samles man ikke om det samme**

De 4 livsformer værdsætter forskellige typer af kultur- og fritidstilbud fra det brede og folkelige til det meget smalle. Så ønsker til kultur- og fritidstilbud spænder over en bred palet af mange forskelligartede initiativer og aktiviteter. Det rejser også spørgsmålet om, hvorvidt alle livsformerne kan få deres behov dækket indenfor grænserne af Gribskov Kommune – og hvordan det har betydning for deres vurdering af at bo i Gribskov Kommune.

Igen er der forskelle, bl.a. ved at nogle af livsformerne prioriterer, at kultur- og fritidstilbud ligger indenfor kommunens grænser, mens det i den anden ende af skalaen ikke anses for nødvendigt, da behovet for en række kulturtilbud kan dækkes ved at tage til nabokommunerne eller til København.

## Hjem og fritids-folkene

Hjem og fritids-folkene prioriterer i høj grad, at kultur- og fritidstilbudene ligger indenfor kommunen – og at det ligger så tæt på deres hjem som muligt. Oftest bruger hjem og fritids-folkene forskellige former for idrætstilbud, og tilbuddene er som oftest organiseret i den lokale idrætsforening. Det er hele familien, der gør brug af aktiviteterne, og ofte har børnenes ønsker om at dyrke idræt været primus motor for, at forældrene enten begynder at dyrke sanne idræt eller har engageret sig i den daglige drift af idrætsforeningen.

*“Jeg bruger svømmehallen i Frederiksværk. Vi mangler en god svømmehal her i kommunen. Jeg har som knægt kommet meget i svømmehallen i Helsingør og mine børn svømmer også der. Men i dag efterspørger folk noget mere, noget tidssvarende med bedre faciliteter”*

*“Her er to billeder af halbanerne. Her er idrætsforeningen. Den har lige været igennem en større ombygning....Der er kommet mere lys og luft nu. Her dyrkes alle slags idræt; bortennis, gymnastik, golf, fodbold, ballet, aktive seniorer, badminton, håndbold, billiard. Faktisk kommer folk langvejs fra for at spille billiard her. Vi er lige blevet danmarksmestre og skal derfor afholde mesterskabet i 2008”.*



*Idrætsforeningslivet*

Hvis fritidsaktiviteterne ikke koncentrerer sig omkring idræt, kan hjem og fritids-folkene benytte sig af de andre muligheder, der er for at lave noget sammen udenfor hjemmets fire vægge. Det kan enten dreje sig om de muligheder, der ligger i aftenskoleregi eller om en lokal årlig begivenhed som loppemarked eller den årlige byfest.

*“Vi er begyndt at se mere på FOF-kurser, så kunne vi gå til noget sammen. Min kone vil vist gerne gå til noget edb og jeg har mest brug for noget sprog. ”*  
*“Vi går til dans på realskolen”*

Hjem og fritids-folkenes prioritering af at kunne være aktive når de bruger naturen, afspejler sig også i deres kulturforbrug. De kulturtilbud, der appelerer mest til livsformen, er tilbud, hvor man i en vis udstrækning også selv kan deltage. Samtidigt skal det helst være kulturtilbud, hvor hele familien kan få noget ud af det. Derfor er hjem og fritids-folkenes forbrug af kulturtilbud – i

lighed med fritidstilbuddene - især koncentreret omkring børnene. Kulturtilbuddene kan være biografforestillinger med enten børnefilm eller mere brede, mainstream film. Det kunne også være udstillingssteder som eksempelvis Esum Kloster – især når der er udstillinger, hvor børnene (og tildels de voksne) også har mulighed for at afprøve nogle aktiviteter.

Teater- og musikforestillinger bruger hjem og fritids-folkene også meget gerne. Her er de opmærksomme på, om der findes lokale forestillinger, der lyder interessante for dem, før de tager enten til Hillerød eller som oftest til København for at gå i teateret eller høre musik. Der er derfor også denne livsform, der specifikt peger på Gribskov Kultursal som et sted, de bruger og har positive forventninger til.

Hjem og fritids-folkene har således et kulturforbrug, der retter sig mod de mere lokale tilbud og mod tilbud, der så at sige kan indfange hele familien og især børnene. Der er således også den livsform, der gør mindst brug af mere 'klassiske' udstillingssteder som museer, gallerier og lignende. Her mangler det aktive element og formidlingen af kunsten, historien eller ideen bag museet er oftest ikke i en form, der appellerer til dem.



Esum Kloster

*"Vi bruger ikke så meget museerne, naturen ligger jo lige udenfor døren"*

*"Vi har været til nogle musikarrangementer i Esum Kloster"*

*"Vi har set nogle lidt dødsyge forestillinger i hallen, men vi følger med i hvad der bliver sat op i Kultursalen. Det lader til at der er ved at komme nogle lidt bedre forestillinger"*

*"Kulturhuset har gode arrangementer i biblioteket, for eksempel børneteater, som jeg har brugt meget med børnebørnene"*

*"Tidligere har jeg brugt Helsing Bibliotek også med børnene"*

*"Vi tager i biografen i Hillerød"*

*"Vi bruger ikke Tisvilde Bio, programmet er ikke for børn"*

*"Forsamlingshuset er det ældste i Danmark. 1882. Og det er brugt i Krøniken. De lavede scener dér, og det var sjovt at se. Det bruges af os til bryllupper, fester, arrangementer, banko, komfirmationer og amatørteater. Her sker noget hver weekend! Ellers tager jeg med mine venner i byen i Hillerød eller i biografen i Frederiksbværk, hvis det skal være de nye film"*

## De selvstændige

Idet de selvstændige i hverdagen bruger meget tid på deres virksomhed, er deres forbrug af kultur- og fritidstilbud begrænset. Når de har tid, gør de især brug af tilbud, der har afslappelse og ro er i fokus. Og her spiller naturen en stor rolle eller de bruger fritidstilbud, hvor de kan opnå velvære – ofte fysisk i form af motion- og idrætstilbud.

For en mindre del af de selvstændige gælder dog, at kulturen spiller en rolle i driften af deres virksomhed, hvorfor de i højere grad kan gøre brug af forskellige kulturelle tilbud. Men samtidig vil der for denne gruppe være tale om tilbud, der ligger udenfor kommunes grænser og ikke i et særligt stort omfang de lokale kulturelle tilbud. Ofte bruger de Københavns varierede kulturelle udbud af udstillinger, teater mv. som inspirationskilder.



Det Gamle Rådhus og Pyramiden i Gilleleje

Fælles for de selvstændige er, at selvom det ikke er dem, der bruger kulturtilbuddene i stor udstrækning, prioriterer de, at tilbuddene er en del af den by, hvor deres virksomhed er placeret. Kulturen er med andre ord vigtig at have omkring sig, da det giver byen det byliv, som de anser som nødvendigt for at kunne drive deres virksomhed.

*“Her er et billede af Tisvilde Bio. Det er et stort aktiv. Vi kommer der selv cirka 1 gang om måneden. Generelt synes jeg at omkring de kulturelle tilbud, så må man selv tage initiativerne – med det personlige initiativ fungerer det bedre. Men jeg synes stadig, at udstillinger mv. skal ses i København. Jeg bruger ikke de lokale kulturtilbud så meget. De er vigtige for byen, for at give byen liv, men jeg bruger det ikke. Alt hvad jeg laver relaterer sig til mit arbejde på forskellige måder”*

*“Der er ikke tid til meget, men jeg bruger træningscenteret i Græsted – jeg vil også gerne prøve de to nye, der nu er kommet her i Gilleleje”*

*“Jeg bruger selv biblioteket i Hillerød meget – de har et meget bedre udbud af bøger end i Helsingør – ellers bestiller jeg via nettet og henter på vores eget lille bibliotek. Det er en meget god og fin ordening”*

*“Esrum Møllegård. Det er et positivt sted. Der er gode faciliteter i en smuk natur – og så har der i hvert fald været en god naturundervisning. Jeg ved ikke hvad, der er nu – men det burde der være. Men museer og sådan noget – det bruger*



*jeg ikke."*

*"Det er begrænset hvor meget tid jeg har til at bruge på kultur- og fritidstilbud. For mit arbejde ligger jo om sommeren. Men mit indtryk er, at alt er jo heroppe – men hvis man ikke er mobil, dvs. har sin egen bil, så kan det blive svært"*

*"Jeg er ikke den store kulturforbruger – jeg bruger teateret i København og har da også besøgt seværdighederne i Gribskov Kommune – ligesom jeg har gjort det i resten af Danmark! Det hænger sammen med min hverdag – jeg arbejder jo meget"*

*"Forskellige kulturting – det gider jeg ikke kigge på! Jeg vil ikke bruge søndag formiddag på det, så vil jeg hellere cykle en tur eller rode med noget herhjemme. Børnene gider det heller ikke"*

*"Vi bruger København til kulturelle ting, film, teater, udstillinger – ikke rigtigt det i Gribskov"*

### **Initiativmagerne**

Initiativmagerne lægger vægt på, at der findes et bredt udbud af kultur- og fritidsaktiviteter. Aktiviteterne må meget gerne ligge i deres lokalområde, og initiativmagerne har blik for at forsøge at igangsætte forskellige aktiviteter, så deres lokalområde kan favne bredt. Samtidigt har de også blik for, at *alle* typer af kultur- og fritidsaktiviteter ikke kan ligge indenfor deres lokalområdes grænser.

Men hvilke kultur- og fritidsaktiviteter bruger initiativmagerne selv? Og er de selv lokalt forankrede i deres forbrug af disse aktiviteter?

Som svar på spørgsmålene skal det fremhæves, at initiativmagerne generelt ikke har tid til at gøre brug af kultur- og fritidsaktiviteter – lige med undtagelse af, hvis der er tale om aktiviteter, som de selv er med til at arrangere. Hermed er de ikke kun brugere af aktiviteterne men i lige så høj grad initiativtagere og drivkraften bag mange kulturelle og fritidsaktiviteter. Der er således en sammenblanding af roller for initiativmagerne, som er langt mere fremtrædende hos dem end hos andre livsformer. Blandt de andre livsformer er der i overvejende grad tale om personer, der er brugere af kultur- og fritidsaktiviteter. Det er med dette specifikke forhold in mente, at den første del af nedenstående analyse skal læses, herefter fokuseres der mere specifikt på de to spørgsmål.

#### *Initiativmagerne som samtidige kulturmagere og -brugere*

Afsættet for initiativmagerne som kulturmagere og -brugere er i høj grad det lokale, deres lokalområde. Der bliver "kæmpet hårdt" for at kunne skabe kulturaktiviteter i lokalområdet, og der tænkes i kvalitet og gode rammer.

Især rammerne fremhæves af initiativmagerne. De skal være solide – og kunne holde til at kulturlivet udfoldes i lokalområdet. Samtidig er det en værdi for initiativmagerne, at rammerne har et afsæt i lokalområdet. Det vil sige, at de trækker på lokalområdets historik og identitet, men samtidigt også, at de skal være så solide, at de kan bære arrangementerne. Eksempelvis skal akustikken være i orden, hvis man afholder et musikarrangement.

Samtidigt giver kulturtilbuddene – udover det rent oplevelsesmæssige aspekt – også lokalområdet en anden vigtig mulighed; nemlig at møde andre og udfolde det lokale netværk. Ved de forskellige aktiviteter møder borgerne i lokalområdet hinanden og får talt sammen, hvilket undersætter det sociale samvær og netværk i lokalområdet. Derfor rammer initiativmagerenes projekter ofte ned i en blanding mellem de brede kulturtilbud og at brugerne af tilbuddene bliver

udfordret af et mere smalt islæt. Det vil sige, at de får det folkelige element med ind i deres kulturaktiviteter uden at forfladige det smalle element samtidig med at kvaliteten bevares.



Kulturhuset i Helsingør

*"Her har vi det gamle rådhus og Pyramiden – og det kompleks er en meget vigtig institution. Jeg vil fremhæve kultursalen [dvs. salen i det gamle rådhus i Gilleleje, red] som et fantastisk sted – man kan både se ud over havet og landet. Meget smukt. Fin ramme. Jeg er glad for at Gribskov Kommune prioriterer stedet"*

*"Al respekt for Gribskov Kultursal [i Helsingør, red], den er fin nok. Jeg er imponeret over salen. Men vi er ikke med i kultursalen"*

*"Vi mangler et kulturhus i Gilleleje – noget der kan give identitet af, at vi bor i Gilleleje. Bakkefest og havnefest er også fælles oplevelser, men skal man flytte sig til Gribskov Kultursal [i Helsingør, red], ved store events? Det er også vigtigt med muligheden for små lokale events og støtte til dem. Da Johannes Møllehave holdt foredrag her, var der kun plads til 150 og alt udsolgt. Vi skulle have en multisal med foredrag, film. Foreningslivet kunne have en paraplyorganisation, der stod for rammerne. Der skal nok være ildsjæle nok til at få det op at stå. Gribskov Kultursal er billig, det er godt. Jeg er skeptisk overfor ideerne med Remisen – kan der komme noget ud af det?"*

*"Esrum Kloster er en perle, et fint udstillingsrum – også Esrum Møllegård"*

*"Jeg er ikke fortaler for, at der kun skal være finkultur – der skal også være bredde. Men finkulturen skal være der for at skærpe folks opmærksomhed, så de får stillet en række kritiske spørgsmål gennem kunsten. De eksistentielle spørgsmål skal stilles via kunsten"*

*"Der skal være plads til alle typer af kultur-ting – som Gilleleje Havnefest"*

*"Jeg kunne ønske, at kommunen kunne se meget klarer, hvad kulturinstitutioner betyder for kommunen. Det er en forudsætning for at tiltrække turister, der efterspørger noget særligt, noget der udfordrer, fordi der alle andre steder er for meget af det almindelige, af hverdagen. Bare at kunne tilbyde, at de kan gå en tur på havnen med en softice er ok – men det er ikke nok! Der skal mere til. Smuk natur er dejligt, men det er ikke nok. Der skal i det hele taget kultur til".*



*Nakkehovede Fyr med museum*

#### *Initiativtagerne som (kultur)brugere*

Når initiativtagerne derimod selv gør brug af kultur- og fritidsaktiviteter, som de ikke selv er initiativtagere til, er det oftest aktiviteter, der er lidt smalle. Der kan både være tale om kulturtilbud, der er lokale og/eller forankret i Gribskov Kommune, eller tilbud der ligger uden for Gribskov Kommune. Her er det typen af kulturtilbud, der vægter tungest og ikke den lokale tilknytning.



*Tisvilde Bio*

*"Vi tager til Hørsholm og Helsingør til kulturelle aktiviteter"*

*"Vi løb deres katalog – Gribskov Teater – igemmen for at se om der var noget, vi gad se. Og det var der ikke. Det var ikke godt nok. Vi er mere til de store klassiske ting – og derfor bruger vi det Kongelige og Det ny Teater i København. Men måske i næste sæson?"*

*"Når vi går ud kan det godt være her i byen eller vi tager til Tisvilde Bio eller til København eller i biografen i Hillerød eller Helsingør. Vi bruger film og musik og foredrag."*

*"Vi går til koncerter i Radiohuset, ikke nok, og til sommerkoncerter her i*

kommunen”

Initiativmagerne er ikke storforbrugere af de fritidsaktiviteter, der peger hen i retning af idræt og sport, og deres store engagement retter sig derfor i mindre grad derhen. Men samtidig påpeger de vigtigheden af, at fritidstilbud inden for sport & idræt er en del af bredden i lokalområdet, da tilbuddene er med til at skabe rum for det sociale samvær og netværk og derved undersøtte lokalområdets liv og identitet.

*”I idrætslivet betyder det noget om man kender dem, man mødes med i hallen. Samværet ud over aktiviteterne er vigtigt, så man ses på andre tidspunkter også”*

*”Jeg sejler ikke selv i Arresø, men det er lækkert at andre kan fra Ramløse havn”*  
*”Roklubben er en perle, det er hyggeligt”*

### **Karrierefolkene**

Karrierefolkene lægger vægt på, at der findes et bredt udbud af kultur- og fritidsaktiviteter. Men det er ikke så ofte, de har tid til at gøre brug af dem. Når eller hvis de har tid til det, gør de mest brug af små kulturtilbud, som f.eks. film i Tisvilde Bio.

Karrierefolkene bruger lokale museer som Munkerup Hus eller Esrum Kloster, idet de kan give nogle oplevelser, der i form og indhold svarer til, hvad de store museer i landet også kan tilbyde. De lægger vægt på, at kulturtilbuddets rammer passer til kvaliteten og indholdet.

Af samme årsag – at de lægger stor vægt på sammenhængen mellem kvalitet og rammerne for kulturtilbuddene – tager de oftest til København for at gå i teatret, til koncerter og på de store museer. De oplever ikke dette som problematisk, da de som pendlere ikke synes, der er særligt langt fra Gribskov Kommune til København i bil.



*Munkerup Hus*

Samtidigt vil karrierefolkene gerne udfordres gennem deres kulturforbrug og få noget med hjem til at tænke over – hvorfor kvalitet i kulturtilbuddene er en nøgleværdi for dem. Dette hænger også sammen med, at de er forholdvist

sjældne brugere af kulturtilbud, da deres arbejdsliv optager den større del af deres hverdag.

Samtidigt lægger karrierefolkene specifikt vægt på de særlige lokale kendetegn og det unikke ved lokalområdet. Det udmynter sig f.eks. i en interesse for det historisk og arkæologisk interessante ved landskabet i Gribskov Kommune. De kender til landskabets historie og kan aflæse den, hvorfor de værdsætter muligheden for at få god information om det sted, de vil besøge.

Generelt bruger karrierefolkene de kulturtilbud, som de synes Gribskov Kommune er den bedste til at lave. Det er kulturtilbud, som har en særlig tilknytning til lokalområdet eller til Gribskov Kommune, og som i indhold afspejler de lokale rammer. Det kan f.eks. være egnsspillene, kirkekoncerter, lokalhistoriske aftener, Kildemarked eller kulsvigernes arrangementer.

*"Vi tager til København for at tage i teatret. Det er ikke godt nok det, der er på gymnasiet [dvs. i Gribskov Kultursal, red]. Her i kommunen er vi ikke store nok til godt teater. Der er god kvalitet i København og det tager kun 40 min. Vi ville ikke bruge det næst-bedste blot fordi det lå her i kommunen".*

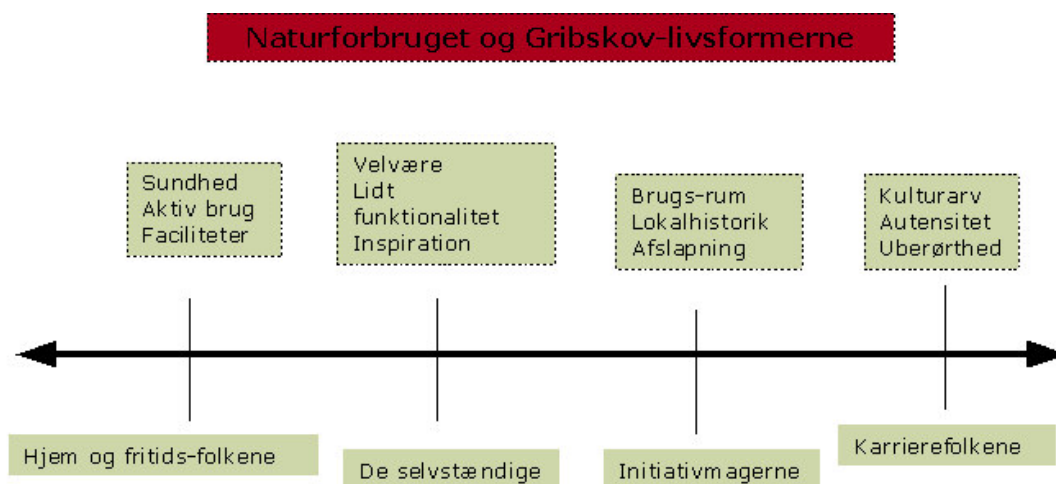
*"Jeg cykler langs nordkyststien, det giver motion og en naturoplevelse"*

*"Her er mange flotte kirker heroppe, f.eks. Esbønderup. I kirkerne har vi været til koncerter, det er en god ting".*

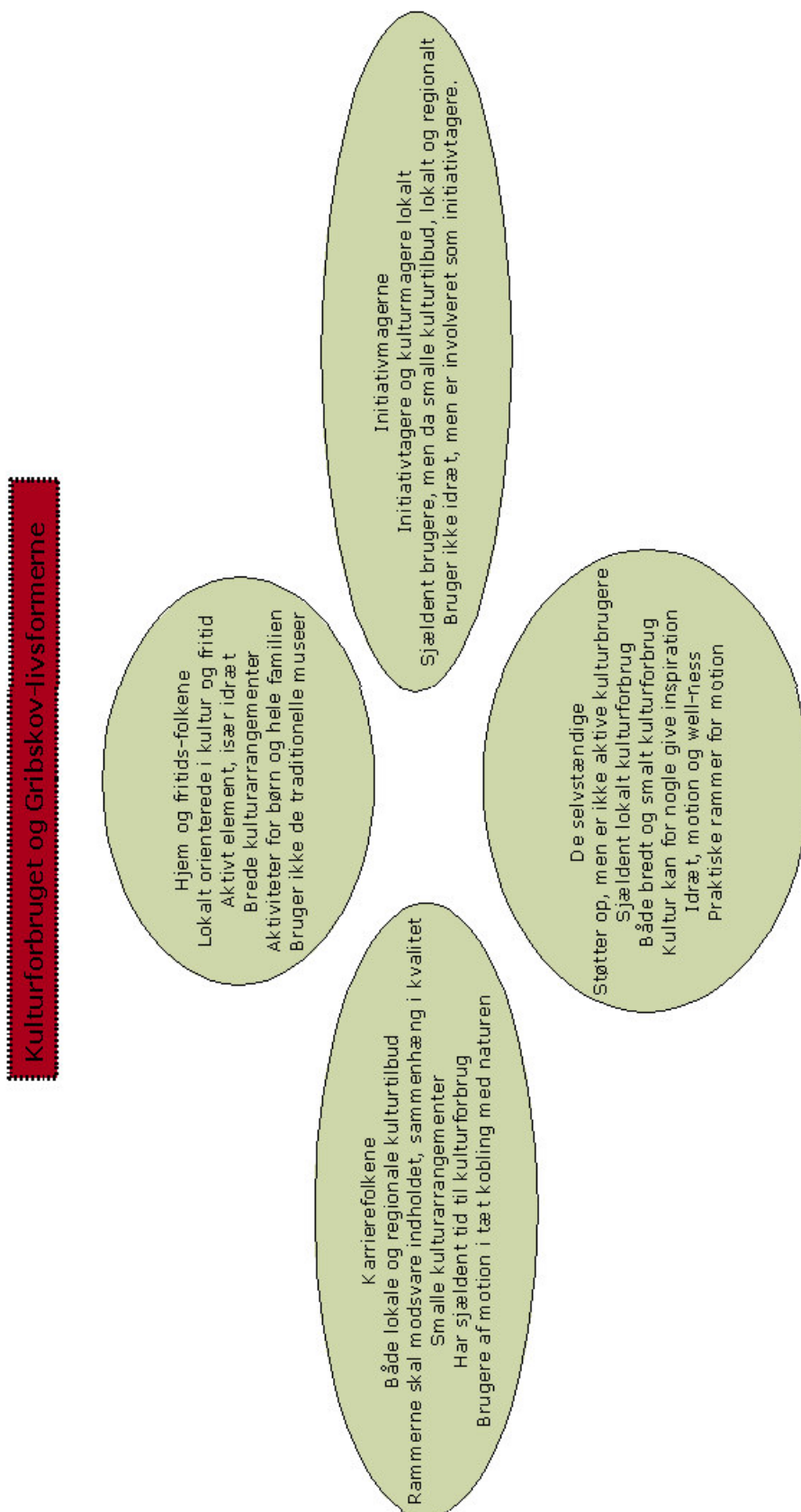
*"Vi kommer både meget på museerne her i kommunen og i København; på Torvalsens museum, på Glyptoteket og Nationalmuseet. Vi føler ikke, at der er langt til København"*

## Opsummering

Opsummerende kan livsformernes naturforbrug og deres værdier bag det fremstilles i figur 3:



På samme måde kan livsformernes forskellige kultur- og fritidsforbrug opsummeres i figur 4:



## **AFSNIT 6: HJEM OG FRITIDS-FOLKENE**

### **Arbejde & fritid**

*"Jeg synes, at nogle af kunderne løber alt for stærkt og kun tænker på penge. Jeg nyder at stige af og tage hjem".*

Hjem og fritids-folkene er den livsform, hvor de timer man bruger på arbejdet er mest adskilt fra den tid man bruger på familien. Arbejdet bliver ikke taget med hjem, og fritiden bliver brugt på helt andre ting end arbejdsrelaterede forhold. Det kan være, at en af parterne (og det er som oftest konen) arbejder på nedsat tid for at der i familien er tilstrækkeligt med tid til at få tingene til at hænge sammen i hverdagen - især mens børnene er små.

Hjem og fritids-folkene prioriterer i høj grad familien, og at der er tid til at slappe af i hverdagen og især i weekenderne. Det sker på forskellige måder; både ved at være engageret i eksempelvis i de idrætsforeninger, hvor børnene dyrker idræt eller ved at gå rundt derhjemme og slappe af.

*"Min mand arbejder meget. Man skal også kunne slappe af".*

*"Jeg stresser af med engagementet i fodboldklubben. Vi ville kun have tid til det kulturelle om søndagen, men der nusser vi bare rundt [derhjemme, red]."*

Arbejdspladsens beliggenhed betyder også noget for hjem og fritids-folkene. Ofte er det den livsform, hvor mange arbejder indenfor kommunens grænser eller ikke langt herfra. Det ville tage for meget tid for dem i hverdagen, hvis de skulle pendle (langt) for at komme på arbejde. Det vil med andre ord ikke stemme over ens med deres værdier og prioriteringer for deres hverdagsliv.

*"Jeg vil arbejde tæt på, hvor jeg bor, så der ikke er lang transporttid. Det behøver heller ikke at være et stort sted, jeg arbejder".*

### **Boligen**

Hjemmet spiller en afgørende rolle for hjem og fritids-folkene. De bruger tid på at vedligeholde deres hjem eller sætte deres huse i stand, i langt højere grad end andre livsformer. Deres hjem er således i høj grad et samlingspunkt for deres familie og sociale omgangskreds.

Præcist hvor deres hjem er placeret inden for lokalområdet spiller en rolle for dem, men mest ud fra betragtninger omkring hvilket økonomisk råderum de vil få efter at have købt huset, transporttiden til arbejde og skole og andre praktiske aspekter ved hjemmet - som f.eks. fremtidssikring i forhold til at få børn eller blive gammel i det samme hus.

*"Vi skulle vælge mellem Farum eller her, det kunne også have været Tisvilde. Her er vi tæt på min del af familien. Det er lidt tilfældigt, at det blive her. Det var beliggenheden og prisen, der afgjorde det"*

*"Vi har et hus med stor have. Vi er ved at lave om i haven. Vi har mange projekter - vi sætter altid hus i stand"*

*"Vi er flyttet med hjernen og ikke med hjertet. Vi har set mange ældre naboer, der mister kørekortet og så sidder de fast i boligen i naturen. Der er jo langt til indkøbsmuligheder, og derfra, hvor vi boede, skal man gå et par kilometer op ad bakke for at komme til bussen. Man kunne jo bare tage en taxa, men når man bliver ældre, bliver man nærrig på sådan nogle steder"*



Ramløse havn, Arresø

Det praktiske, det ordentlige og det nære er således værdier for hjem og fritids-folkene, når de fortæller om deres bolig og hjem. Værdierne skinner også igennem, når der kigges nærmere på deres tilknytning til Gribskov Kommune.

### **Tilknytning til Gribskov Kommune og lokalområdet**

Hjem og fritids-folkene har oftest en familiær tilknytning til et af lokalområderne i Gribskov Kommune. Enten er de selv eller deres ægtefælle barnefødte eller har boet der fra barnsben af i det lokalområde de bor i. En del af familien bor der ofte stadigvæk eller måske i nabolokalområdet eller -kommunen. Tætheden til familiemedlemmer som forældre, svigerforældre og søskende med deres familier er en vigtig grund til hjem og fritids-folkenes tilknytning til Gribskov Kommune.

Den bredere del af familien er ikke bare noget, der er rart at have i nærheden, men er derimod en del af hverdagen. Man laver noget sammen i weekenderne og hjælper hinanden, når der er behov for det. Herved kommer familien også i høj grad til at fungere som en stor del af det sociale sikkerhedsnet, som hjem og fritids-folkene har.

*"Børnene bor tæt på, her i kommunen. Vi har overvejet at flytte til Bornholm eller til Sydsjælland. Børnene og børnebørnene binder os til lokalområdet. Vi passer vel børnebørnene en dag om ugen i snit"*

*"Jeg har 3 søskende, 2 ældre, 1 yngre. En bor i kommunen, her i byen, og de to andre bor i Hillerød. Jeg ses tit med min lillebror, der bor i kommunen. Især fordi han er ved at bygge til og så er hele familien involveret! Som du kan se, er min far lige kommet hjem fra ham"*

Hjem og fritids-folkene er således meget forankerede i deres lokalområde, og denne forankring breder sig også ud over de familære bånd. Historikken i deres lokalområde værdsætter de, da det giver en ro og nogle tråde tilbage i (familie-) historien. Herved oplever hjem og fritids-folkene at de rodfæstes i deres lokalområde.

*"Kirkegården er også dejlig – her ligger alle de gamle også. Og i kirken bliver vi alle døbt, gift og konfirmeret. Det er absolut et plus!"*



### **Involvering i lokalområdet**

Hjem og fritids-folkene engagerer sig oftest i aktiviteter, der fokuserer på deres børn eller deres familie, og aktiviteterne ligger især indenfor fritid, ofte som frivillige inden for idrætten, eller i brugerbestyrelser og organisationsarbejde, der relaterer sig til børnenes skole, daginstitution eller fritidsinteresser.



*"Jeg er involveret i idrætsforeninge og er der 4-5 dage om ugen. Jeg er foreningsleder og kom ind i gymnastik gennem familien"*

*"Jeg ville gerne forbedre skolesystemerne og faciliteterne, samle aktiviteter i stedet for at lave knopskydning som i Uvelse, hvor der ikke er hoved og hale og hvor aktiviteterne er for mange forskellige steder. Der skulle være en bedre fysisk integration af aktiviteterne, så børnene har et bestemt sted at gå hen, og de skulle altid have mulighed for at bevæge sig. "*

## AFSNIT 7: KARRIEREFOLKENE

### Arbejde & fritid

*"Jeg vil være glad i min hverdag, så arbejdet skal være interessant. Der skal være indhold og udfordring og udvikling – det skal give mening at arbejde"*

Arbejdet fylder meget i det billede, karrierefolkene tegner af sig selv. De søger det spændende og selvudviklende arbejde, og gennem det bliver de udfordret i dagligdagen. Karrierefolkene prioriterer deres arbejde højt, og det er primært der, de lægger deres energi. De bruger en stor del af deres tid på arbejde og transport. Karrierefolkene vil gerne pendle for at komme til det helt rigtige job. De pendler inden for kommunen og i særdeleshed til andre steder i Nordsjælland og København.

*"Jeg har ikke lyst til at bo i København, selvom det ville spare mig for en del transport."*

*"Før jeg gik på pension arbejde jeg hele tiden, det var et spændende arbejde"*

Til gengæld kan det knibe med at få tid til både familien og fritidsaktiviteter, så karrierefolkene prioriterer meget bevidst hvordan de bruger deres fritid. Det er forholdsvis almindeligt, at karrierefolkene har en del fleksibilitet i deres arbejdstid eller for eksempel kan arbejde hjemmefra nogle dage. De føler, at dette giver dem mulighed for at prioritere hjemmet og familielivet selvom de arbejder meget.

*"...men så har jeg jo flexetid, så det går"*

*"Når jeg kommer hjem, træet efter en lang arbejdsdag, så vil jeg helst bare være hjemme og slappe af."*

*"Hjemmet er et fristed"*



*Mulighed for at lave god mad*

Når de kommer hjem og holder fri, kobler karrierefolkene af fra arbejdet. De nyder at have ro med en god bog eller med at rode lidt i haven. De vil have fred og ro, så de kan koble af fra en travl arbejdsdag og lade op til den næste. Roen søger karrierefolkene også i naturen, hvor de nyder årstidernes skiften eller

området historie, når de går en tur, eller gennem fysisk udfoldelse med en løbe-, cykle- eller svømmetur i skov, mark eller hav. Ellers foretrækker karrierefolkene at være hjemme i fritiden. De mødes der hjemme med venner eller familie og laver god mad med god vin.

### **Boligen**

*"Jeg kunne ikke leve uden naturen omkring mig; luft og natur"*

Karrierefolkene i Gribskov Kommune har nogle klare værdier om, hvor de har lyst til at bo. Det er værdier som ro, om at være tæt på naturen og komme væk fra byen. Geografisk har de valgt at bo på landet, hvor der ikke er nogen nære naboer og hvor de kan nyde stilheden; tæt ved vandet eller skoven hvor de kan have naturens ro omkring sig; eller i en af de små, fredelige landsbyer. Når karrierefolkene i Gribskov Kommune vælger en bolig i en af landsbyerne eller i det åbne landskab finder de en stemning i omgivelserne, som gør deres hjem til et særligt sted. Det giver ro til dem selv, til deres hjem og til familien.

*"Jeg kunne aldrig bo i et parcelhuskvarter"*

Oftentimes er det tilfældigheder eller priserne, der har afgjort hvilket af kommunens lokalområder de slår sig ned i. De har fundet et hus, de er faldet for og som passede ind i deres værdisæt. Karrierefolkene falder for en bolig med personlighed og som udstråler autencitet, f.eks. en gammel landejendom, et landsbyhus eller et hus med udsigt til naturen eller ud over markerne.



### **Tilknytning til Gribskov Kommune og lokalområdet**

*"Jeg elsker området, her er så smukt. Men er det her, jeg hører til eller har mine rødder?"*

Karrierefolkene er de mest mobile af Gribskov-livsformerne. De flytter gerne til et større, mindre, ældrevenligt eller anderledes placeret hus, når de synes de får behov for det. Det er - i større udstrækning end for andre livsformer - almindeligt, at karrierefolkene er tilflyttere og ikke har nogen familiemæssig eller anden tilknytning til området de bor i, eller til Gribskov Kommune generelt. Karrierefolk, der er tilflyttere, er kommet hertil for at bo tæt på naturen, for at have lys og luft og smukke omgivelser omkring sig.

*"Her er alt; landskab, hav og skov, og alligevel god infrastruktur og indkøbsmuligheder. Man kan både være lokalt forankret og være orienteret videre omkring"*

Lokalområdet er dog af stor betydning for karrierefolkene, da det skaber en autentisk ramme omkring deres hjem. De støtter derfor gerne op om det lokale og interesserer sig for historie, arkæologi, kunst og foreninger, der er forankret i deres lokalområde. Karrierefolkene, også de der er tilflyttere, lægger vægt på at deltage i det lokale liv for at være med til at skabe en lokal identitet, men de har også en stor del af deres vennekreds uden for lokalområdet. De værdsætter således at *kende til* deres naboer i lokalområdet, at vide hvem de er, og at man måske får en uformel snak, når man mødes. Men karrierefolkene har ikke forventninger til at det lokale netværk også udvikler sig til at blive en del af vennekredsen.

### **Involvering i lokalområdet**

*"Jeg var desværre nødt til at sige stop, for det blev for meget"*

Når karrierefolkene i deres fritid engagerer sig i forenings-, bestyrelses- eller andet frivilligt arbejde, vælger de typisk at engagere sig i et enkelt eller to projekter, der enten har med sport eller lokalsamfundet at gøre. Men de prioriterer både familien og arbejdet højere end den aktive fritid og det sker, at de bliver nødsaget til at stoppe et engagement, fordi de tidsmæssigt bliver for pressede.

Hvis karrierefolkene får mere fritid, f.eks. når de går på pension, udnytter de muligheden for at engagere sig dybere i deres personlige interesser, det kan for eksempel være kunst, historie, dyrelivet, der i nogle tilfælde kan være lokalt relateret. Eller de får tid til at fordybe sig i et nyt studie eller tage kurser i noget nyt og spændende, som de ikke har haft tid til at beskæftige sig med før.

*"Jeg interesserer mig for kunst og bruger nu [efter jeg er gået på pension, red] flere dage om ugen på kunsten"*

## AFSNIT 8: DE SELVSTÆNDIGE

### Arbejde og fritid

Livsformen de selvstændige skiller sig ud fra de andre livsformer ved først og fremmest ikke at adskille deres arbejdstid og deres fritid. Ofte er det to sider af samme sag. Arbejde og fritid går i høj grad ud på ét eller de oplever ikke at have tid, som de kan kategorisere som egentlig fri-tid. De selvstændige kan f.eks. have fritidsinteresser, der relaterer sig til deres virksomhed eller bruge så meget tid på virksomheden, at de ikke har tid til overs til egentlige fritidsaktiviteter.

Lange arbejdsdage spiller således en stor rolle i de selvstændiges hverdag. Der arbejdes langt mere end en normal arbejdsuge på 37 timer, men præcist for meget holder de ikke øje med. Man ved at det er en del af dét at være selvstændig. Samtidigt fremhæves de lange arbejdsdage som et vigtigt parameter, når de selvstændige fortæller om deres arbejdsliv, idet de i høj grad sætter rammerne for de øvrige forhold i hverdagen.

Den "manglende" fritid og de lange arbejdsdage anses ikke nødvendigvis som et problem eller som en mangel i hverdagen. Det er snarere et vilkår, når man har valgt et liv som selvstændig. Og fordelene ved at være selvstændig opvejer de ulemper, der kan være ved dette vilkår. Men hvilke fordele og andre værdier er det, der skaber det fælles udgangspunkt for livsformen de selvstændige?



*Den tætte natur bruges til at slappe af i*

En samlende værdi er det, at have et rum for udfoldelse. Det vil sige at kunne skabe noget og få det til at vokse og udvikle enten selve forretningskonceptet eller udvikle sine egne evner indenfor virksomhedens virke. Det kan være, at den selvstændige forsøger sig med at sælge nye produkter fra sin butik som et led i at forny butikkens tradition eller som et led i at udvikle egne færdigheder og evner. Det handler om at 'være sin egen herre', da det også giver mulighed for at kunne få en hurtig respons fra kunder og samarbejdspartnere på de beslutninger, der træffes i virksomheden.

Det handler også om at kunne bygge noget op enten fra bunden af eller bygge videre på noget eksisterende – og så se hvad det kan blive til. I det ligger der også et moment af risiko – de selvstændiges arbejde ligger i feltet mellem risiko

og (nye) muligheder. Derfor ligger virksomheden oftest som et 'baggrundstæppe' for de selvstændiges gøren og laden – også selvom de ikke (fysisk) er på arbejde. Udviklingen af virksomheden skal de være opmærksomme på, og de skal ikke forpasse en (ny) mulighed for virksomhedens udvikling.

*“Det vigtige for mig i dag er, at jeg med et lille værksted kan stå inde for det jeg laver. Kan lide det, men man skal også gøre en indsats for at det bliver godt. Håndværket skal være i centrum, og derfor skal lysten også være til stede. Når man arbejder med mit materiale, så har man kun ét forsøg til at få det lavet korrekt – lidt ligesom at spille musik: Bordet fanger!”*

*“Det er hårdt at arbejde som selvstændig – det er langt mere end de 37 timer om ugen!...At være selvstændig betyder at man arbejder meget. Det hører til. Alt hvad vi laver har noget at gøre med arbejdet – vi har ikke fritidsinteresser som sådan”*

*“Når man har butik betyder det jo, at man ikke bare sådan kan rejse, f.eks. Man bruger meget tid på butikken, det tager 5 til 10 år at bygge noget op. Så kan man ansætte mere ledende personale”*

*“Det lå ligesom i kortene at overtage den. Men først så prøvede jeg med en anden butik i Amagercenteret i 10 år. Så fra jeg var 19 år, har jeg haft min egen butik. Og det kan jeg godt lide! Og så det med at det er en familietradition, det betyder at vi har en sjov historie. ”*

*“Jeg har altid ønsket at blive selvstændig og har derfor – før jeg blev det – arbejdet som om det var mit eget firma. Forskellen er nu, at jeg skal tænke anderledes i forhold til risiko og at jeg alligevel har en arbejdsuge, der nok hedder 37++ i timer! Det er hårdt arbejde og fritiden eksisterer ikke rigtigt – det er lidt en ulempe. Men det er spændende at være sin egen herre – man får hurtigt respons på sine beslutninger.”*

De selvstændige prioriterer deres børn og den nære familie højt – familien udgør ud over de rent familiære bånd – også et førsthånds netværk, hvorfor familien ofte på forskellige måder kan være involveret i de selvstændiges virksomhed. Det kan enten være, at de hjælper til i perioder med spidsbelastning eller det kan være, at ægtefællen er ansat eller på anden vis meget involveret i virksomheden.

Især det med at få hjælp fra familien/ægtefællen i spidsbelastningsperioder ser ud til at være et specifikt behov for de selvstændige i Gribskov Kommune. Her er sommeren en spidsbelastning med det store ryk-ind af sommerhusgæster og fritidshusejere. Det er for mange af de selvstændige – dog afhængig af virksomhedstype - om sommeren, at størstedelen af omsætningen skabes.

At have (tilstrækkeligt) med tid til børnene er et af de selvstændiges dilemmaer. At arbejdet med virksomheden ofte sker på bekostning af tid til familien, er en gennemgående tendens. Der er en oplevelse af ikke helt at have haft tid nok til sine børn. Dog er der nogle af de selvstændige, der netop på grund af at være selvstændig – og sin egen herre - for en bestemt periode af sit liv i højere grad har kunnet prioritere børnene. Dog understreges det samtidigt, at fokus er 100% på virksomheden, når der arbejdes i den. Dette er et udtryk for prioritering indenfor livsformen, som afhænger af, hvor i livet man befinder sig (jf. afsnit 2).

*“Min mand hjælper om sommeren til om eftermiddagen. Det er jo hårdt. Så om sommeren fylder butikken meget – faktisk alt. Om vinteren er der mere tid til at hygge lidt.”*

*“Hvis man har børn, så kan man ikke også have fritid. Jeg har da betalt en pris*

*for ikke altid at være der for mine børn, som man burde have været”  
“Min kone arbejder også i virksomheden, men vi holder de to ting [virksomhed & familieliv, red] meget adskilt”*

*“Jeg har flyttet min butik hjem. Det har jeg gjort først og fremmest pga. børnene. Ellers skulle de med på arbejdet, når de er syge. Min mand er jo også selvstændig. Og det fungerede bare ikke så godt. Så er det bedre sådan her. Og det går fint med butikken, stadigværk.”*

*“Vi laver altid meget sammen med familien. f.eks. kommer min svigermor i dag og laver mad til os alle sammen og så spiser vi sammen. Det er fordi, vi begge skal arbejde længe. I dag har jeg længe åbent”*

*“Jeg synes ikke det er slemt med tiden som selvstændig. Jeg planlægger jo selv mit arbejde – hvornår jeg har åbent og sådan. Og børnene ved godt, at når vi arbejder, så arbejder vi. Så skal de ikke forstyrre for meget”*

Det sociale samvær med venner og bekendte hos de selvstændige er oftest også hægtet sammen med driften af deres virksomhed – eftersom deres virksomhed optager en stor del af hverdagen. Derfor foregår det sociale samvær ofte indenfor rammerne af virksomheden – venner kommer forbi og kigger ind og får en sludder eller lignende. Eller det kan være andre selvstændige som også er medlemmer af handels- eller erhvervsforeningerne i kommunen.

Igen er der for livsformen i Gribskov Kommune det vilkår, at sommeren ikke byder på mange ledige stunder til at være sammen med venner og bekendte, hvorimod efterår/vinter giver bedre muligheder herfor.

Det betyder samtidigt, at omgangskredsen til dels er lokalt forankret, men det afhænger også af hvilken type af virksomhed, der drives. For nogle af de selvstændige betyder driften af virksomheden også, at relationer udenfor lokalområdet og/eller Gribskov Kommune er en naturlig del af hverdagen. Her spiller også tilknytningen til lokalområdet og kommunen ind – dvs. hvorvidt man er tilflytter eller er opvokset i området.

*“Der er også en anden håndværker i byen – jeg er gudfar til hans yngste barn. Ellers mødes vi med vores venner hjemme hos dem eller hos os. Hvis vi mødes nogle andre steder, så er det inde i byen [dvs. København, red]”*

*“Vi har ikke så mange venner, der bor lokalt. Men det er godt at lave noget sammen i Gilleleje. f.eks. er restauranterne gode. Og det er supergodt med den nye cafe, der er kommet på torvet”*

*“Vores venner bor i Græsted, Valby, Vejby – så det er her vi hører til!”*

### **Tilknytningen til Gribskov Kommune og deres bolig**

Da de selvstændige bosatte sig i Gribskov Kommune var der – som for mange af de andre livsformer i Gribskov – to overordnede parametre, der var afgørende: Enten var der familie bosiddende i kommunen eller også var det ønsket om at flytte til landlige omgivelser og have naturen tæt på – hvilket ofte aktualiseres når der skulle stiftes familie. Disse to parametre kombineret med at finde et sted, hvor de kunne drive deres virksomhed – hvis de selv har opstartet den – er afgørende for deres valg af lokalområde.

Selve boligens placering afhænger derimod i langt højere grad af, hvor deres virksomhed enten i forvejen var placeret eller hvilke muligheder, der var for enten at placere virksomheden i sammenhæng med boligen eller i umiddelbar nærhed deraf.

De selvstændige vægter således at have en bolig, hvortil der enten er knyttet muligheder som f.eks. at kunne drive virksomheden hjemmefra eller hvor boligens placering gør det lidt lettere at få en hverdag med mange timer på arbejdet til at hænge sammen. Derfor lægger de selvstændige også vægt på, at infrastrukturen omkring både boligen og især virksomheden fungerer, og især at det ikke er noget, de skal bruge tid på, men et aspekt, som kommunen er opmærksom på og sørger for er i orden.



Et eksempel på at byen ikke signalerer byliv

*"Vi bor her først og fremmest pga. naturen – f.eks. bruger jeg meget at løbe i Tibirke Bakker og nyder de flotte sommerhuse, der blev bygget som nogle af de første dengang, man virkelig brugte gode materialer. Jeg har boet i mit nuværende hus i 14 år og før da boede vi længere inde i landet. Vi boede først i København – det var da vi fik børn i 1960'erne og så ville vi ud af byen og samtidig var det dengang at alle skulle bo i parcelhuse. Så sådan et boede vi også i først. Men vi flyttede herop i 1969 for at være tættere på naturen og have muligheden for at have mit eget værksted, hvilket vore daværende hus også gav mulighed for"*

*"Det var konen, der gerne ville på landet, da vi skulle have første første barn. Og så havde vi et vennepar heroppe. Vi har aldrig fortrudt det. Først flyttede vi i et parcelhus og så købte vi den landejendom, vi har nu"*

*"Jeg er nødt til at bo tæt på butikken på grund af de lange arbejdstider. Jeg er gift med en mand, der også er selvstændig. Og så er jeg jo født og opvokset her, så her bor min familie også"*

*"Jamen huset her, er min mands barndomshjem og ved siden af os bor min svigerfar i hans barndomshjem! Så det er her vores rødder er."*

*"Da jeg startede virksomheden op, endte det med at jeg arbejdede hjemmefra, altså havde et hjemmekontor. Og det var ikke sundt, for så var jeg virkelig altid på arbejde! Derfor fandt vi det her sted [virksomhedens kontor, red]. Det fungerer meget bedre"*

*"Vi har to børn, hvor den ene bor i København mens den anden bor på Samsø. Min oplevelse er, at hvis ens forældre er født i området, bliver børnene her også, men hvis det ikke er tilfældet, så er der større chance for at familien spredes"*

*"Min bror med hans familie og vores mor bor også i byen. Min søn bor i København – han har ikke boet i byen, da han har boet hos sin far"*



*"Vi var københavnere med stort K. I dag bor vores familie både i København og i lokalområdet"*

### **Involvering i lokalområdet**

De selvstændige engagerer sig i deres lokalområde først og fremmest med udgangspunkt i deres virksomhed. Hvorfor det også vil sige, at de i højere grad engagerer sig i virksomhedens lokalområde end i lokalområdet dér, hvor de bor.

De er eksempelvis engagerede i foreninger, der har med handel eller erhverv at gøre eller i enkeltstående projekter, der direkte har betydning for deres virksomhed. Det kan f.eks. være byfornyelsesprojekter, hvor deres virksomhed er placeret. De har ofte et specifikt fokus på planlægningen og udviklingen af deres by.

De selvstændige er meget opmærksomme på, at de forskellige lokale foreninger, som f.eks. idræts-, kultur- og andre lignende foreninger, har en stor betydning for udviklingen af byen og for at fastholde et levende byliv. Men oftest har de ikke tid til at involvere sig aktivt i foreningerne ud over at støtte dem økonomisk eller ved enkeltstående projekter. Det kan eksempelvis være håndværksmesteren, der i en weekend stiller sin håndværksmæssige viden til rådighed for idrætsforeningen, der skal have udskiftet taget på klubhuset, eller lignende.

De selvstændige værdsætter i høj grad det frivillige arbejde i foreningerne og oplever det som et plus - også for deres virksomhed. Men de værdsætter samtidigt også arbejdet i foreningerne fordi det i høj grad er udtryk for en af deres grundlæggende værdier: Egen-engagementet eller -initiativet. Det vil sige, at man aktivt opsøger de muligheder, der er for at påvirke udviklingen og ikke læner sig tilbage med en forventning om, at tingene sker af sig selv. Her har de selvstændige et værdifællesskab med det aktive foreningsliv.

Involvering i lokalområdet følger også i høj grad de mere personlige netværk, som de selvstændige har opbygget som følge af deres virksomhed. Derfor handler man til en vis grad hos hinanden og gør brug af de forskellige kompetencer og viden, som hver især har.

*"Alt hvad vi laver har noget at gøre med arbejdet - vi har ikke fritidsinteresser som sådan. Derfor bruger jeg ikke de lokale foreninger som sådan - men støtter dem økonomisk gennem et ikke-aktivt medlemskab"*

*"Jeg er medlem af Turistforeningen heroppe for at kunne følge med i tingene og præge udviklingen. Turisterne er jo i høj grad dem vi lever af! Om vinteren er det tilsæt, dvs. underskud. Det er ret typisk for Gilleleje-forretninger. Jeg er ikke medlem af andre foreninger"*

*"Det er godt, at der er mange foreninger i byen - de holder øje med udviklingen! Det er veluddannede folk, der er interesserede i det stykke arbejde, og de har en evne til at påvirke andre steder - som f.eks. kommunen. Det er vigtigt, da det medvirker til at byen holder sig levende. Så bliver byen også fornyet på en god måde. Det er vigtigt at byen ikke er død om vinteren, især for mig fordi mit arbejde er så sæsonbetonet. Det vil være meget ensomt, hvis byen dør helt ud - p.t. er der jo meget liv om sommeren og ikke så meget om vinteren"*

*"Men jeg er glad for den nye vej - men så kommer man jo også uden om Græsted. Min kosmetolog bor dog i Græsted, så jeg kommer der. Men det er også fordi hun nogle gange hjælper her i min butik. Så støtter jeg også hende"*

*"Men samtidig er det lige så vigtigt at børnefamilierne SELV gør noget for, at de relevante tilbud kommer. Man skal ikke bare sidde og vente på, at det eventuelt kommer. Man skal også selv gøre noget aktivt"*

*"Lokationen for min virksomhed er helt fin, men det har været svært at bygge ud. Det var grunden til at jeg i sin tid gik ind i foreningsarbejdet – og det har jeg brugt meget tid på!"*

## AFSNIT 9: INITIATIVMAGERNE

### Arbejde og fritid

For initiativmagerne er der ikke altid en klar skelnen mellem arbejdet og fritiden. Ofte kan noget af den viden eller en del af det netværk, initiativmagerne får og opbygger gennem deres arbejde bruges som en del af de aktiviteter og projekter, som initiativmagerne engagerer sig i. Arbejdet og fritiden smelter derfor til tider sammen for initiativmagerne – man tænker ikke rigtigt over, om det nu i en strikt betydning af ordet er arbejde eller henhører under overskriften fritid – men derimod har initiativmageren sit fokus rettet mod at få tingene og projekterne til at køre og sikre fremdriften i dem.

Initiativmagerne kan både være ansatte i det offentlige som det private eller de kan arbejde med kreative fag, herunder være selvstændige indenfor deres fag. Der er således ikke en specifik branche eller retning, som initiativmagerne arbejder eller har arbejdet indenfor.

Der imod er et specifikt kendetegn for initiativmagerne, at initiativmagerne *ikke* tjener penge på de aktiviteter og projekter, de er involverede i, på trods af at aktiviteterne kan ligge inden for det samme felt som deres lønnede arbejde. På det økonomiske niveau er skellet således helt klart og tydeligt, mens det er på det tidsmæssige og ressourcemæssige niveau, at skellet langt hen ad vejen er udvisket. Derfor bliver mange af initiativmagerne ofte kaldt for ildsjæle, men som den videre analyse af livsformen viser, er initiativmager-livsformen også mere end det.

*"Arbejdet betød meget, jeg var glad for arbejdet"*

*"Jeg arbejder nu som ekstern lektor ... i stedet for som fastansat forsker. Derfor er jeg lige blevet selvstændig, og det er jeg blevet for at få bedre tid til andre ting, som f.eks. at få skrevet nogle populære bøger, nogle kunstbøger, anmeldelser og få lavet nogle flere udstillinger. Og også at jeg selv får malet mere. Som fastansat forsker har man ofte lange arbejdsuger – man sidder og knokler og knokler og kommer ikke rigtigt ud over rampen. Det er vigtigt at man får formidlet sin forskning ud i det folkelige pulserende liv. Dét er vigtigt!"*

*"Det smelter ligesom meget sammen. Man møder de samme mennesker igen både i klubberne og i arbejdet. Man møder hele tiden folk og står så og snakker, man får det ind under huden."*

Initiativmagerens familie er ofte også involveret i et eller flere af de aktiviteter og projekter, som initiativmagerne er med til at arrangere. Det kan enten være ved at være en del selve planlægningen af aktiviteterne eller som bruger.

Et stort socialt netværk er ofte også kendetegnede for initiativmagerne. Netværket af venner og bekendte tager oftest sit afsæt i lokalområdet og udspringer af de aktiviteter, initiativmageren er involveret i. Men specielt for de initiativmagere, der er tilflyttere, indbefatter netværket også venner og bekendte fra andre steder i Nordsjælland, København eller i resten af landet. Da afsættet for det sociale netværk oftest er i regi af aktiviteterne og projekterne, er det også dér initiativmagerne mødes med deres venner og bekendte – eller det sker i en sammenhæng dermed.



*Det sociale samvær og netværk i lokalområdet*

*"Vores venner kommer til dels fra lokalområdet, dels fra Nordsjælland og København. Vi er jævnligt i København – vi har nogle gode venner der. Vi har et meget stort netværk"*

*"Vi har meget social kontakt gennem fritidsinteresser, så det er ikke så tit vi inviterer nogen med hjem. Det kunne jeg måske godt tænke mig noget mere, men man bruger det ikke så meget i dag i vores travle verden, hvor man er afsted hele dagen. Når man kommer hjem trænger man til ro."*

*"Vi er vel sociale et par gange om måneden, oftere om sommeren"*

### **Boligen**

Boligen spiller en central rolle for initiativmagerne. Det er derhjemme, initiativmagerne slapper af, oplever ro & fred og, ikke mindst, får inspiration. Det er derfor hverken ligegyldigt eller tilfældigt, hvor initiativmagerne har bosat sig. Der er visse kvaliteter ved boligen, som har betydet, at initiativmageren købte sin bolig frem for en bolig andre steder i Gribskov kommune.

En fælles kvalitet ved boligen er for initiativmagerne muligheden for at kunne være i tæt kontakt med naturen. Det kan enten være ved at have en stor have eller være ved at bo tæt på og derved have let adgang til naturen, og her er det især havet, der fremhæves.

Samtidig lægger initiativmageren også vægt på, at der i boligen er forskellige muligheder for at udfolde sig – dvs. at der er fysisk plads til at udfolde nogle af de interesser, initiativmagerne har. Disse interesser kan enten have en direkte sammenhæng med deres involvering i lokalområdet, men som oftest er der tale om interesser, der medvirker til, at de slapper af. Det er først og fremmest noget, initiativmageren gør for sig selv og familien.

Liv – eller oplevelsen og fornemmelsen af liv – rundt omkring boligen er også et aspekt ved boligen initiativmageren sætter pris på. Initiativmageren søger således ikke en bolig i 'skovens dybe stille ro', men snarere en bolig, der er centralt placeret i et mindre bysamfund.

*"Det var lidt tilfældigt, hvorfor det blev her. Vi startede med at bygge på*

*nabogrunden, og da huset var færdigt, købte vi grunden her og begyndte at bygge for at have lidt styr på hvordan det blev"*

*"Når man kommer hjem, trænger man til ro"*

*"Så flyttede vi fra Albertslund til Birkerød. Det er en akademikerby. Den er ok, men jeg kom ikke rigtigt i gang med tilknytningen. Der er også smukt i Birkerød. I Gilleleje sker der altid noget på havnen – også efter kl.18. I Birkerød er der helt dødt i hovedgaden"*

*"Da vi skulle have børn, ville vi gerne ud på landet – og ikke mindst ud til havet!....Hvis vi kunne ville vi meget gerne bo nede ved havnen eller ved stierne – det at kunne se havet. Men vi købte det her hus, fordi det var en god fysisk ramme til familien. Og der er jo altid det økonomiske aspekt – de gamle huse er vanvittigt dyre"*

### **Tilknytning til Gribskov Kommune og lokalområdet**

Initiativmagerne kan både være tilflyttere eller være opvokset i lokalområdet eller indenfor kommunens grænser. Nogle initiativmagere har bosat sig i det lokalområde, hvor enten de selv eller ægtefællen har familie, mens andre har bosat sig indenfor kommunes grænser alt efter hvilke muligheder, der var på det givne tidspunkt.

Fælles for initiativmagerne er deres stærke lokale tilknytning til det lokalområde, de nu er bosat i. Oftest kan de ikke forestille sig at flytte fra deres lokalområde. De har i høj grad fået en tilknytning eller slået rødder. Dels på grund af de muligheder, de oplever, der er i deres bolig, dels gennem deres (omfattende) involvering i lokalområdet.

*"Min kones familie bor også her i Gilleleje. Det gør min familie ikke. Det kunne være dejligt rent naturmæssigt at vende tilbage [til hans fødeegn], men der er også nogle andre aspekter – jeg arbejder så meget i relation til København og andre steder, så det holder ikke..."*

*"Min ældste søn og svigerdatter bor på den gård, jeg er vokset op ...min far er 93 år og bor på ældrecenteret i Vejby – det var ikke sjovt for ham at skulle flytte her fra"*

### **Involvering i lokalområdet**

Som tidligere nævnt bliver initiativmagerne ofte kendetegnet som ildsjæle - dvs. en person, der brænder for en bestemt sag - men kendetegnede for initiativmager-livsformen er – at ud over at være ildsjæle, er de 'faddere' til mange forskellige aktiviteter. Initiativmagerne er ikke 'kun' engageret i et projekt eller aktivitet, men derimod i mange meget forskellige aktiviteter og projekter samtidigt. Samtidig er der ikke tale om én bestemt type men derimod mange forskellige typer – fra det kulturorienterede over det planlægningsmæssige til det undervisningsrelaterede.

Initiativmagerne sørger ikke kun for, at initiativerne udmønter sig i aktiviteter, der kommer til at fungere, men også for at disse aktiviteter fortsætter. Med andre ord involverer initiativmagerne sig også i selve driften af aktiviteterne og holder ofte ved i lang tid, hvor aktiviteterne udvikles og får deres eget liv. Et andet kendetegn ved initiativmagerne er deres store fokus på lokalområdet. Betegnelsen 'lokalpatriot' indfanger således deres afsæt for deres lokale engagement. Det er nærheden og kendskabet til deres lokalsamfund, der sætter deres initiativmager-virke igang, og de muligheder, de kan se for at udvikle nye aktiviteter og tiltag. Derfor er værdier som nytænkning og kreativitet i højsædet hos initiativmagerne.



Remisen i Gilleleje

Som nævnt er det kendetegnede ved initiativmagerne, at de ikke tjener til dagen og vejen på deres projekter. Hermed ikke sagt, at der kun tale om projekter, der lever på initiativmagerens initiativ og 'gode vilje'. Derimod er det vigtigt at der er nogle økonomiske rammer, som sikrer tilskud til drift eller lignende – og disse rammer er initiativmagerne også meget involverede i at udvikle.

Udgangspunktet eller den bærende værdi for initiativmagerne er, at aktiviteterne skal være til gavn for andre og komme lokalsamfundet som helhed til gode. Mange af aktiviteterne kommer således til at indgå som en del af lokalområdets identitet og bliver noget af det, som udefrakommende lærer det enkelte lokalområde at kende på.

*"Jeg kan godt lide det at kende nærmiljøet, at man kender dem man møder og laver ting sammen – at man får noget op at stå"*

*"Det er sjovt at hive fat i mange mennesker i lokalsamfundet, man ved hvem, der kan involveres. Det er lokale, der vil gøre noget frivilligt"*

*"Man kan komme meget længere, når man gør noget lokalt"*

*"Det giver et kick, at man sidder midt i en arbejdsplads, men under Jazz på Havnen bliver havnen vendt 180 grader rundt"*

*"Aktiviteterne gør, at du er levende. Det sociale og naturen gør at du har overskud og et engageret liv og holder dig i gang"*

*"Tilflytterne pendler, hvis de vil lette sig fra fjernsynet og deltage f.eks. i forsamlingshuset, vil de blive godt modtaget. Forsamlingshuset blev opført ved frivillig arbejdskraft i 1893 og drives i dag af den arbejdende bestyrelse og disses ægtefæller – så vores søn er nærmest vokset op i forsamlingshuset!"*

*"Ofte er det tilflytterne, der skubber ting i gang, så bliver bliver anderledes"*

*"Jeg kender dem på billedet [fotografi af to mænd der snakker sammen, red.].*

*Der er et levende liv her i nærmiljøet, der indeholder sådan nogle stjernestunder, hvor man lige kan snakke sammen"*

## AFSNIT 10: SOMMERHUSEJERNE

I analysen af interviewene med sommerhusejerne fremkom det tydeligt, at deres forskellige livsformer i deres 'liv derhjemme' spiller ind kraftigt ind på deres 'liv i sommerhuset'. Eksempelvis er der store forskelle på hvilke værdier, sommerhusejerne ligger vægt på, når de tager arbejdsopgaver med i sommerhuset, hvilke værdier, der ligger til grund for hvor de vælger at købe sommerhus henne, og forskel på hvordan de er sammen med familie, venner og naboer i sommerhuset.

Sommerhusejerne kan dermed ikke betegnes som en selvstændig livsform, da de ikke har et fælles værdigrundlag som baggrund for livet i sommerhuset. Dog har undersøgelsen vist nogle fællestræk i forhold til hvordan sommerhusejerne bruger tværgående temaer som natur, kultur og fritid samt i brugen af byerne, hvorfor disse vil blive fremhævet i det nedenstående.

I læsningen af disse fællestræk er det vigtigt at være opmærksom på, at de sommerhusejere, der er blevet interviewet, alle har deres helårsbolig i Københavnsområdet, hvilket kan være medvirkende til de beskrevne fællestræk.

### Natur

Sommerhusejerne bruger fortrinsvist den natur, der ligger i gå- eller cykelafstand fra sommerhuset. De fremhæver gå- og cykelture i den 'uberørte' natur og de bruger stranden så tit som vejret tillader det, gerne flere gange om dagen. De søger dog ofte væk fra de mest overrendte dele af stranden og har enten fundet deres eget 'hemmelige' sted eller bruger den strand, der ligger tættest ved sommerhuset til en hurtig dukkert eller på tidspunkter på dagen, hvor der er få mennesker på stranden. Sommerhusejerne vil hellere slikke sol med lidt læsestof i deres egen have i sommerhuset end på stranden. Det forholder sig dog anderledes, hvis børnene er med på stranden, der så bliver brugt til leg.



Strandtur

### Kultur

Sommerhusejerne bruger generelt ikke de indendørs kulturtilbud. Dette resultat

kan være påvirket af, at de interviewede sommerhusejere alle bor i København. De bruger biografer, teatre, udstillinger etc. i byen og lægger til gengæld vægt på at bruge naturen og udelivet, når de er i sommerhuset.

*"Jeg interesserer mig meget for kunst... men det er ikke det, jeg kommer i Gilleleje for. Hvis jeg har lyst til at gå på gallerier, tager jeg til London."*

Det er ikke entydigt, hvilke udendørs kulturtilbud sommerhusejerne gør brug af. Det tegner til, at det udendørs kulturforbrug er afgjort af de værdier, sommerhusejerne har i deres livsform 'der hjemme'. Sommerhusejere, der har børn, bruger dog i forskellig udstrækning de levende kulturtilbud, der henvender sig til hele familien eller børnene, uanset deres livsform 'derhjemme'.

### **Byerne**

Gilleleje bliver brugt til hygge, rekreation og shopping (ex. tøj). Helsingør bliver af dem, der har bil, brugt til at handle dagligvarer. Nogle savner muligheder for at kunne gøre en 'tur ud af det' ved f.eks. at sidde på en café og drikke kaffe eller spise frokost.

Sommerhusejerne tænker afgrænsningen af lokalområderne langt bredere end de fastboende borgere. De tænker flere nærliggende byer og naturområder ind i deres lokalområdet omkring sommerhuset.

### **Videre undersøgelser**

Da sommerhusejere netop ikke trækker på et fælles værdisæt, og derfor ikke udgør en selvstændig livsform, vil livsformsanalysens resultater for sommerhusejerne have begrænsede anvendelsesmuligheder i den kommunale planlægning.

Her er det vigtigt at gøre opmærksom på, at de sommerhusejere, der er blevet interviewet til livsformsanalysen, netop *ejer* deres eget sommerhus og derfor jævnligt kommer i kommunen og kender de steder, de kommer, forholdsvist godt. Det kan dog ikke udelukkes, at to andre grupper af sommergæster, nemlig sommerhus/*ejere* og dagsgæster tænkt i bred forstand, bruger natur, kultur og fritid samt byerne på en helt anderledes måde end sommerhusejerne<sup>3</sup>.

---

3 Her kunne det tænkes, at nøgletalsanalysen af turismes økonomiske betydning for Gribskov Kommune kunne inddrages som baggrundsmateriale for en eventuel videre analyse af sommerhusejerne.